

ZELEZAR

JESENICE, 10. decembra 1966
LETO VIII

Poštnina plačana v gotovini
Številka 49

Kovinolivarna dela že za leto 1967

Naša mala kovinolivarna, ki razpolaga z dvema klasičnima agregatoma za pretaljevanje bakra, bronov, aluminija in njegovih zlitin ter cinka in svineca, je 21. novembra že dosegla letni plan in tako izpolnila svojo obveznost za letošnje leto.

Kovinolivarji so izdelali 180 ton odlitkov iz barvnih kovin. Količina sicer ni velika, vendar pa predstavljajo odlitki iz teh zlitin zelo veliko vrednost in je naša kovinolivarna vseeno ena izmed večjih kovinolivarn v Jugoslaviji, vsakakor pa je največja v okviru jugoslovanskih železarn.

Da so kovinolivarji svojo obvezo lahko predčasno izpolnili, je prav gotovo vzrok v povečani storilnosti v letošnjem letu, ki so jo povečali z 11,65 kg na uro in livarja na 13,70 kg na uro. Istočasno pa lahko trdimo, da je bil v letošnjem letu asortiment celo manj ugoden kot v preteklem letu. Neugoden zato, ker je bilo v povprečju več kompliciranih odlitkov, ki zahtevajo pri enaki teži več vložene dela, ali pa dosegajo pri enakem delu manjšo težo.

Tipičen primer so vetrne pihalice za naše plavže, ki jih sedaj izdelujemo iz aluminijeve zlitine, medtem ko so bile še pred kratkim te pihalice vse iz bakra. Ker pa prodajamo kilograme, je razumljivo, da za aluminijeve pihalice pri enakem delu dobimo trikrat manj, kot smo dobili pred časom za bakrene, saj sta aluminij in zlitina, iz katere jih sedaj izdelujemo, približno trikrat lažja.

Zato lahko upravičeno trdimo, da je pohvala naših kovinolivarjev prav gotovo na mestu.

Poleg tega izdelujejo v naši kovinolivarni za potrebe vzdrževanja tudi dele iz bele kovine, pri čemer so zahteve precej specifične.

Prav na dan republike, 29. novembra, so zalivali z belo kovino zelo velike ležaje za pogonsko kolo valjev v žični valjarni in tako omogočili, kljub velikim težavam, nemoteno delo pri remontu v tem obratu.

Da ta dela zahtevajo strokovnost, sposobnost, poleg tega pa še precejšnjo mero fizičnega napora, skoraj ni potrebno omenjati. Dejstvo je, da so naši kovinolivarji vedno pripravljeni pomagati po svojih močeh in možnostih ter skrbeti za pravočasno izdobavo teh vrst odlitkov, ki po svoji vrednosti, upoštevajoč enoto teže, močno presegaajo vse ostale. T. R.

V soboto, 26. novembra pred praznikom dneva republike, je kolektiv elektrojeklarne povabil vse nekdanje sodelavce, ki so sedaj v pokoju. Vabilu se je odzvalo 15 upokoјencev, 4 upokoјenci se zaradi bolezni niso mogli odzvati vabilu.

Ob 9. uri so upokoјence sprejeli zastopniki kolektiva in jih pripeljali v obrat, kjer so si z zanimanjem ogledali

Pristaniški žerjavi so naložili prve koritne vozove

Po praznikih je bil dovoz starega železa manjši, zato je manj saržirnega železa pod polip žerjavom. Da ne bi martinarni primanjkovalo vložka, so pospešili zaključna dela na pristaniških žerjavih.

V ponedeljek, 5. decembra, so pod pristaniške žerjave postavili prva korita. V torek so na dopoldanski izmeni žerjave še namazali, sedaj pa nadaljujejo s svojim delom in pripravljajo vložek, to je staro železo ter grodelj, ki ga dosežejo s svojimi iglami. Za notranji transport v železarni predstavlja začetek obratovanja pristaniških žerjavov velik dogodek, saj bodo tako sproščene zmogljivosti pod Sava žerjavom. Pod tem žerjavom nismo mogli vedno sproti napraviti vsega, kar bi radi, da bi zadostili potrebam martinarne in elektrojeklarne. Da bi pristaniški žerjavi uspešno opfajvali svojo nalogo, se bodo morali nanje privajati tudi žerjavovodje. Pri pripravi vložka, posebno ko bo začela obratovati še ena 60-tonska električna peč, bomo potrebovali predvsem Sava žerjav.

Ob koncu morda še nekaj o delu pristaniških žerjavov. So zelo zanesljivi in hitri in njihov tek ne povzroča ropota. Slišimo jih le takrat, kadar grabijo in spuščajo železo. Ker pristaniški žerjavi ne povzročajo velikega ropota in njihovega teka skoraj ne slišimo, bo treba paziti, da ne pride do morebitne nesreče. B.

Srečko Mlinarič, predsednik IO je začel slavnostno sejo

Slavnostna seja ob jubileju sindikalne organizacije

Letos mineva 60 let, odkar je bila na Jesenicah ustanovljena sindikalna organizacija. Ob tem visokem jubileju je IO sindikalne organizacije tik pred prazniki organiziral slavnostno sejo.

Nekaj uvodnih misli je na slavnostni seji povedal predsednik Izvršnega odbora Srečko Mlinarič. Delavsko strokovno organizacijo kovinarjev (SMRJ) so ustanovili leta 1906. Organizacija je štela komaj 36 članov, njen prvi predsednik pa je bil Šimen Ogris. Pozneje se je ta

organizacija močno uveljavila in med obema vojnima odločno posegala v javno življenje na Jesenicah. Ima veliko zaslug, da so na Jesenicah vpeljali osemurni delavnik, medtem ko so prej delali po 12 in tudi po 16 ur na dan.

SMRJ je organizirala predavanja, zborovanja, izlete in imela tudi konzum.

Na slavnostni seji so bili tudi predsedniki, ki so pred vojno vodili SMRJ in sicer: Franc Rozman, Franc Škrlj, Vencelj Perko, Ivan Čelesnik in Franc Gabriel.

Srečanje z nekdanjimi sodelavci

potek dela. Posebno zanimivo je bilo vlivanje 65-tonskega odlitka na ASEA peči za jeklolivarno.

Upokoјenci so izrazili zadovoljstvo, ker s ponosom spremljajo uspehe, ki jih dosegamo v proizvodnji, predvsem v zadnjih mesecih. Prav tako se veselijo vseh uspehov, ki jih dosega kolektiv železarne.

Po ogledu obrata smo se zbrali v zgornjih prostorih Kazine, kjer je upokoјence pozdravil poleg zastopnikov kolektiva tudi pomočnik tehničnega direktorja inž. Karba. Za izkazano pozornost se je v imenu vseh upokoјen-

cev zahvalil tov. Jaka Vodnjov.

V prijetnem vzdušju in kramljanju je hitro minil čas, ki smo ga zopet preživeli skupaj. Obljubili pa smo, da se ob priliki zopet srečamo. Panič Mato

Prvi večji odlitki za valjarno Bela

Vsaka moderna industrija mora za zagotovitev rednega obratovanja skrbeti tudi za preventivno vzdrževanje, ki je najcenejše in seveda tudi za rezervne dele. Tako je naša jeklolivarna zabeležila prvi uspeh pri odlitju navijalnih bobnov iz litine Pr. 16 L, ki so po svoji konstrukciji izredno komplicirani.

Uspešnemu delu naš modelnih mizarjev, ki so po ameriških načrtih izdelali za ta odlitek potreben model, se moramo zahvaliti, da je to delo potekalo razmeroma ugodno, čeprav ne brez težav.

Model je izdelal modelni mizar — strokovnjak Anton Torkar. Delo je opravil v sodelovanju s svojim delovodjem tov. Paplerjem zelo strokovno.

Kalup, potrebna jedra in ostalo pa sta izdelala livarja — kaluparja Matevž Klinar in Janez Dakskofler, ki sta vložila v to delo precej truda in mnogo strokovnosti, da je bilo tako uspešno opravljeno.

Pripomniti je treba, da je to šele pričetek takih del, kajti nova valjarna Bela bo zaradi komplicirane opreme prav gotovo zahtevnejša, kot so ostale valjarne starejšega datuma, vendar so naši livarji tudi na to že pripravljeni.

K uspehu vsem, ki so sodelovali, iskreno čestitam! T. R.

Upokoјenci elektrojeklarne so obiskali svoje nekdanje sodelavce

Komu še priznanje?

»Delavskemu svetu DE livarne!

Delavski svet DE šamotarne vam v imenu celotnega kolektiva čestita k vašemu doprinosu za pravočasno izgradnjo ene naših največjih central Bajine Bašte, ki je tako veličastna delovna zmaga naših narodov. Prepričani smo, da boste tudi v prihodnje z izpolnjevanjem nalog stremeli za čim bolj uspešnejšo izgradnjo socializma in komunizma, kar je tudi naloga naše delovne enote.

Tovariški pozdrav!

Predsednik DS DE šamotarne
Jesenice, dne 1. 12. 1966 Ivan Sorn

To čestitko delavskega sveta šamotarne kolektivu livarne je prejelo naše uredništvo za objavo. Priznati je treba, da smo bili člani redakcijskega odbora prijetno in tudi neprijetno presenečeni. Prijetno zato, ker je delavski svet šamotarne napravil to lepo gesto, neprijetno pa zato, ker je bil ta delavski svet edini v naši državi, ki se je ob pričetku obratovanja Bajine Bašte spomnil, da so tudi jeseniški livarji doprinesli svoj delež k temu velikemu delovnemu uspehu na področju hidroenergetike.

Hidroelektrarno Bajina Bašta je spustil v obratovanje sam predsednik republike Tito. S tem je dal poseben poudarek veliki delovni zmagi vseh tistih, ki so pri gradnji te elektrarne kakorkoli sodelovali. Ob času otvoritve smo lahko poslušali po radiu, gledali televizijske oddaje in brali članke v časopisih o tej hidroelektrarni. Povsod so navajali in hvalili te in one izvajalce opreme ter graditelje. Pozabili pa so na to, da so tudi livarji z Jesenic sodelovali pri tem gigantskem delu s svojim deležem.

Livarji jeseniške železarnice so izdelali kalup in potem skupaj s kolektivom elektro jeklarne že odlili tri velike odlitke — glave generatorjev, ki so tehtali bruto vsak po 50 ton in neto po 33 ton, četrtega pa imajo v delu. Malo je livarn v Evropi, ki so sposobne izdelati takšne velike in komplicirane odlitke. Če pa jih prevzamejo v delo, potem zahtevajo dolge dobavne roke in zaračunajo visoko ceno. V Jugoslaviji je edino naša železarna lahko prevzela to delo, čeprav so bile pri tem težave s prostorom. Kolektiv livarne se je namreč zavedal, da s tem prihrani naši skupnosti lepe devize in zaradi kratkega dobavnega roka tudi omogoči hitrejšo izgradnjo hidroelektrarne. Istočasno pa je tudi vedel, da prevzema s tem velik riziko. Če odlitek ne bi odgovarjal, ali pa bi nastal predor že pri vlivanju, bi bilo opravljenih nekaj tisoč livarskih delovnih ur zastonj in 50 ton jekla bi bilo izmeček. Poleg tega pa bi še nastale težave pri sami gradnji zaradi prekoračenja dobavnih rokov.

Vendar odlitka sta bila v redu ter vgrajena v elektrarno, ki se danes že vrti. Zato so lahko naši livarji danes upravičeno ponosni na svoj delež pri tem gigantskem delu, čeprav so nanje pri otvoritvi pozabili. Zato pa jih niso pozabili njihovi delovni tovariši iz šamotarne in prav je tako!

K.

Izdelki vedno bolj kvalitetni

Pretekli teden je bila 7. redna seja DS šamotarne, na kateri so pregledali, kako izpolnjujejo sklepe, razpravljali o 9-mesečnem proizvodnem in finančnem poslovanju podjetja in šamotarne ter pregledali premijski pravilnik na vzdržnost ASEA silika obokov.

Ugotovili so, da vsi sklepi niso bili uresničeni. Tako niso bila pravočasno popravljena vrata, da bi preprečili prepil. Iz poročila o devetmesečnem poslovanju je bilo razvidno, da je obrat presegel plan za 5,6 % in da je storilnost proti prejšnjim letom narasla.

Tudi kvaliteta posameznih izdelkov se stalno izboljšuje. Tako oboki ASEA električne peči, izdelani iz kvarcita, vzdrže deset šaržev več, ponovce na ASEA peči 18 šaržev, vzdržnost ponovce na SM pečeh pa se je povečala z 9,5 na 10,5 šaržev.

Iz poročila je bilo tudi razvidno, da se je kvaliteta kanalske opeke izboljšala s SK 27/28 na SK 30/31 in trdnost na 90 kg/cm². Poleg tega je delovna enota v prvih devetih mesecih izdelala celotno opeko za električne peči Železarnice Ravne, Ilijaš in Zenico. Pogovarjali pa se za izdelavo silika opeke za električno peč za Železarno Sisak.

V minulih devetih mesecih so imeli manj bolovanj do 30 dni, naraslo pa je število odsotnih delavcev zaradi bolezni, ki so болоvali nad 30 dni, tako da je bila celotna odsotnost v zadnjih štirih mesecih za 2,90 % večja kot prej.

Na seji delavskega sveta so razpravljali tudi o proizvodni problematiki. Ugotovili so, da je bila proizvodnja na Eirich mešalcu manjša zaradi pomanjkanja naročil in nabijalne mase. Manjša proizvodnja, skoraj do 30 %, je bila tudi pri izdelavi kanalske opeke in si-

cer zaradi novega sistema tehnologije in vlivanja v martinarni. Precejšnja pozornost so v razpravi posvetili tudi zastojem na drobilu II. Precej zastojev je bilo zaradi okvar na ležajih iz bele kovine. Na razpolago so imeli premalo delavcev in je moral mlinar upravljati dva mlina, razen tega pa je občutno primanjkovalo tudi mazaočev.

Iz 9-mesečnega finančnega poročila je razvidno, da so bili stroški surovin zaradi večje porabe surovih glin večji, kot so bili planirani. Stroški so se povečali tudi pri pomožnem materialu. Žal niso mogli ugotoviti povečanja stroškov OTK, kljub temu da je delovna enota šamotarne ugotovila, da so bile v nekaterih primerih izdelane dvojne analize. Večji stroški so bili tudi pri uslugah delavnic in pleskanju

streh, ker ni bilo na razpolago dovolj sredstev iz IV in AZ sklada.

Zaradi boljšega izkoriščanja volumna peči so znižali stroške pri porabi generatorskega plina.

Ob koncu seje so razpravljali še o predlogu pravilnika za premiranje in penaliziranje silika opeke, ki jo uporabljajo za obzidavo obokov ASEA peči. Predlog pravilnika so z nekaterimi manjšimi popravki sprejeli. Pripominjajo, da bi del sredstev namenili za rezervni sklad in nato nabavili brusilni stroj. Na ta način bi zmanjšali izmeček pri plastičnem postopku zaradi napak pri dimenzijah.

Predsednik kadrovske komisije je povedal, da so obravnavali 16 predlogov za premestitev z delovnega mesta. Dve premestitvi sta odobreni na osnovi razpisa, za ostala polkvalificirana delovna mesta pa so pri nameščanju upoštevali sedanje upravljanje teh delovnih mest.

-aR

Varen prevoz žlindre

Skrinje z žlindro smo doslej prevažali na dvoosnih nizkih ozkotirnih platonih. Omenjeni vozovi so že dotrajani, zato smo zadnji čas začeli uporabljati za prevoz žlindre štirirosne vozove, na katerih smo pred litjem na livne vagonne v martinarni prevažali jeklo na Javornik. Za prevoz žlindre uporabljamo 7 štirirosnih voz, ki lepše tečejo in ne iztirijo, kakor dvoosni ozkotirni platon, pri katerih so se večkrat lomile tudi osi. Zaradi tega je bil prevoz žlindre z ozkotirnimi platonimi nevaren za delavce, ker bi se ob prevrnitvi voza

žlindra lahko razlila ali celo razletela. Ozkotirnih platonov zaenkrat še nismo zamenjali pri »pesku«. Drugačen položaj, ko bodo v martinarni v celoti vivali na livne vozove in ne bo treba več voziti ingotov na Javornik z 4-osnimi ozkotirnimi vozovi. Da bi lahko praznili tudi še dvoosne platone, so na transportu na portalnem žerjavu na haldi namestili posebne podaljške, tako da lahko s preurejenim mačkom dvigajo skrinje in nato iz njih praznijo žlindro.

B.

»Kje so vzroki za slabo vzdušje?«

Strinjam se z avtorjem enako naslovljenega članka v 47.—48. številki »Železarja«, ki pravi, da je treba posameznikom onemogočiti samovoljno in ne zmerom koristno komandiranje. Prav tako pa moramo tudi zelo paziti na tiste sodelavce, ki samovoljno delajo razne poizkuse ne samo na škodo oddelka, temveč na škodo vse železarnice in naše skupnosti.

V članku je rečeno, da pisec pozna sodelavca, ki že dalj časa ponuja skicirane predloge in obljublja, da bi s temi predlogi občutno izboljšal izplen na progi tanke pločevine in sicer od 15 do 20 % pri gotovih izdelkih. To bi bilo v glavnem pomembno pri pocinkani pločevini, ki jo železarna izvaža. To bi bilo res razveseljivo, ker bi pri tem imela železarna velike koristi, kakor tudi obrat sam, posebno pa delavci, ki delajo v slabih pogojih na progi v valjarni 1300.

Delavci in vodilni kader na progi 1300 so vezani s svojim delom na pe-nale. Zdi se mi, da je to edini obrat

v železarni, v katerem se delavcem za 10 % izmečka in za vsaka nadaljnja 2 % izmečka odtrga 1 % od norme, ki je tehnično težko dosegljiva preko 30 %. Če se ne motim, je povprečni izplen pločevine od 75 do 78 %, vendar skoraj nikjer na svetu ni boljši, posebno če upoštevamo vse pogoje, v katerih delamo.

Skice, katere je sodelavec napravil sam, niso nove, temveč stare 33 let. Zato naj nikogar ne motijo izjave sodelavca, da jih njegovi vodilni nočejo sprejeti. Nasprotno, vse dobre in koristne predloge je naše vodstvo z velikim veseljem in razumevanjem sprejelo.

Z zvišanjem boljšega izplena pločevine je mogoče ta sodelavec mislil le na tanko in srednjo pločevino, to se pravi od 2 do 4 mm. Za to pa drži, da lahko vsak povprečni valjavec s svojim znanjem brez težav doseže boljši izplen.

V valjarni 1300 delamo veliko kvaliteto. Med njimi so tudi take, ki še

niso popolnoma osvojene. Kvaliteto za pocinkano pločevino pa imamo osvojeno že toliko let, da sem že sam pozabil letnico. In prav omenjeni sodelavec je delal na tej kvaliteti dve leti poizkuse brez vednosti svojih vodilnih ter svoji dnini zmanjšal 5 do 6 % izplena te pločevine. Na vsa opozorila delovodje, da dela nepravilno, ni popolnoma nič reagiral.

Rezultat njegovih eksperimentov je bil slab izplen in sedem zlomljenih valjev v letu 1964. Zlomil jih je on sam in tudi dobro ve, zakaj. Na nadaljnja opozorila delovodje je reagiral zelo agresivno z odgovori, da bo dal delovodju eno na ...

Omenjeno je tudi, da mu je bilo onemogočeno napredovanje, kar pa je popolnoma neresnično. Pred kratkim je napredoval valjavec po 30 letih valjavstva za prvega valjavca. To se res malo čudno sliši, vendar je tako, ker imamo vrstni red po sposobnosti in letih dela. So pa tudi sodelavci, ki hočejo napredovati na kakršen koli način, kar pa smatram za nepravilno.

Res je, da bi morali vsi skupaj imeti za cilj izboljšanje izplena in kvalitete. Omenil bi še to, da je bilo vseh opozoril omenjenemu sodelavcu

dovolj, zato mu je delovodja rekel, da to ni več delo, temveč prava sabotaža ter naj s takim delom takoj preneha. Prizadeti pa mu je odgovoril: »Poslušaj — če rad živiš, pazi se! Torej kdo je kriv za slabo vzdušje v kolektivu? V kateri delovni enoti naše železarnice bi bili s takšnimi sodelavci zadovoljni tudi vodilni in ostali člani kolektiva? Težko je s takšnimi delavci, ki so tako samozavestni in mislijo, da vse vedo in znajo, toda ko takšnega delavca postavimo pred določeno dejstvo in mora pokazati »skicirano« znanje, pa ugotovimo, da je pravi vajenec svojega poklica, čeprav tega sam ne verjame.

Ob jame. Ob koncu naj povem še to, da zelo rad berem »Železarja«, zlasti pa članke, ki jih pišejo pisci in se tudi podpisujejo. Smatram pa, da se v večini za vsemi nepodpisanimi članki skriva neodkritost avtorjev.

Franc Malej
Javornik II

Op. ur.: Pripominjamo, da je avtor članka »Kje so vzroki za slabo vzdušje« članek podpisal z začetnicami imena in priimka V.J. Žal je bil podpis izpuščen, vendar ne po krivdi avtorja članka.

Poškodbe pri delu

TALILNICE

PLAVŽ

Jože Stancar, iztresalet, je vrgel kamen v vagonček in se pri tem udaril na peti prst leve roke.

Dane Vujnovič, delavec na livnem polju, je šel odpret verigo s skrinje za žlindro. Medtem je žerjavovodja postavil na drugo skrinjo polno skrinjo tekoče žlindre, ki se je nagnila in je žlindra brizgnila ter opekla ponesrečenca po desni nogi in hrbtu.

MARTINARNA

Mirko Kočet, pomočnik čistilca preboda, je sedel za SM pečo in čakal na izpust jekla. Medtem so v drugo peč vlivali tekoči grodelj. Nastala je eksplozija, ki je vrgla tekoče železo tako, da je opeklo poškodovanca po rokah.

Stefan Kovač, talilniški pomočnik, je stal v bližini, ko so vlivali tekoči grodelj v SM peč. Zaradi eksplozije je vrglo grodelj na vse strani in opeklo poškodovanca po obeh nogah.

Cerim Mušič, jamski pomočnik, je čistil lijak. Ko je z železnim drogom odtrgal zalito kapo, mu je le-ta padla na stopalo leve noge in mu ga poškodovala.

Franc Jeretič, pomočnik čistilca preboda, je metal žlindro v ponovco. Pri tem je žlindra brizgnila ter mu opekla prsi in levo roko.

Janko Primožič, nakladalec starega železa, je stal na delovišču, kjer je žerjavovodja z magnetom čistil vagončke. Med delom mu je žerjavovodja z magnetom poškodoval desno roko.

Nikola Ečimovič, jamski pomočnik, je postavljajl brame in se pri tem opeknel na podlaket desne roke.

Franc Špitalar, pomočnik talilca, je odprl zaboj za dolomit in se pri tem držal za rob spodnjega zaboja. Ko se je nivo dolomita znižal, je zgornji zaboj pritisnil imenovanemu tretji, četrti in peti prst na desni roki in mu jih hudo poškodoval.

ELEKTRO JEKLARNA

Husein Dindič, jamski pomočnik, je zapenjal kokile. Ko je stopil na korito, mu je spodrsnilo in je padel v livno jamo ter se udaril na koleno desne noge in dlan leve roke.

Božo Milošević, avtogenski rezalec, je razkladal karburit v vrečah. Ker mu je spodrsnilo, je padel in se udaril na trtico.

LIVARNE

Gregor Merlak, pomožni zidar, je z gumijasto cevjo pihal kisik v koksov koš. Ker mu je gumijasto cev razneslo, se je opeknel na mečo desne noge.

ŠAMOTARNA

Stanislav Lapajna, kotličar šamotar, je s sodelavko prevažal prekuonik in si pri tem

poškodoval sredinec na levi roki.

VALJARNE

JAVORNIK I

Alojz Sunčič, čistilec gredic, je v hladilni jami zapenjal gredice. Ko se je umaknil, mu je spodrsnilo. Z desno nogo je zadel v rob gredice in si laže poškodoval piščal.

Janez Lanšček, ogrevallec, je pri popravilu peči zlezal v peč in s pločevino pokril vroče ingote. Ko se je umaknil, je pločevina zdrsnila in mu laže poškodovala gleženj leve noge.

Vahid Čatak, valjavec, je šel na delo preko prostora, kamor se stekajo valjanci. Pri tem ga je valjanec zadel v desno nogo in mu jo opeknel.

Milan Stevič, ravnalet na Danielli stroju, si je pri vtičkanju palice v stroj, ker mu je zagrabilo rokavico, poškodoval levo roko.

Anton Zalar, pomočnik pri škarjah, je uravnaval valjano železo in se pri tem opeknel na desno nogo.

Miloslav Arnautović, žerjavovodja, si je pri privijanju vijaka na zavori poškodoval kazalec na desni roki.

Aleksander Anastavov, brusar na rafama stroju, si je pri jemanju gredic s kupa poškodoval stopalo desne noge.

Darko Režek, brusar na rafama stroju, je hotel vzeti gredico. Pri tem mu je druga poškodovala drugi prst na desni roki.

Jovo Kojič, pomočnik pri progi, je odrezoval na škarjah vroče kose in si pri tem opeknel desno roko.

Avugst Škreblić, ravnalet, si je pri nameščanju podlog poškodoval desno roko.

Ismet Kozličić, vezač, je pobiral gredice in jih zlagal na kup ter si pri tem poškodoval sredinec leve roke.

JAVORNIK II

Anton Masnoglavl, vodilni lužilec, je ravnal pločevino v lužilnem košu. Ker je bila pločevina zelo trda, se je prevrnila nazaj in pritisnila poškodovancu obe nogi.

Rudolf Lahajnar, lužilec, se je pri ravnanju pločevine v lužilni koš urezal skozi rokavico na levo roko.

Sero Lepuzanović, razdvajalec vročih plošč, si je pri delu poškodoval gleženj na levi nogi.

VALJARNA 2400

Radomir Ljušić, pomočnik pri škarjah, se je pri ravnanju debele pločevine v kupe udaril na desno roko.

VALJARNA BELA

Andrej Zupan, avtogenski rezalec, je šel čez ploščo, da bi začel avtogensko rezati naslednjo ploščo. Ker se je plošča premaknila, je izgubil ravnotežje ter padel in se udaril.

JEKLOVLEK

Rudolf Klinar, ravnalet, si je laže poškodoval stegno leve noge. Ko je vtaknil palico v stroj, ga je udaril zadnji konec palice.

Miha Rabič, luščilec, je odstranjeval odpadke in se pri tem urezal na sredinec desne roke.

STROJNO-ENERGETSKI OBRATI

MEHANIČNE DELAVNICE

Jože Žvan, kovač v kovačnici, si je med kovanjem oklopne vzmeti z zračnim kladivom, ker je dobil prst med ročaje klešč, poškodoval mezinec desne roke.

Franc Razinger, orodjar v orodjarni, si je pri rezanju členov za verigo z odpadnim trakom ranil palec leve roke.

Jože Miko, strugar v strugarni, si je med brušenjem osi na stružnici s smirkovim papirjem poškodoval kazalec desne roke.

ELEKTRO DELAVNICA

Janez Fon, električar v predelevalnih obratih, si je med popravilom »Lama« žerjava, ko mu je na lestvi spodrsni-

lo, poškodoval gleženj desne noge.

Peter Zupan, električar v jeklarni, je padel s kavlja žerjava v hali legur in se hudo poškodoval po rokah in glavi.

VZDRŽEVANJE JAVORNIK

Alfonz Jakopič, ključavničar v mehanični delavnici, si je med zabijanjem vijaka, ko mu je kladivo spodletelo, poškodoval palec leve roke.

Slavku Pretnarju, ključavničarju v mehanični delavnici, se je pri naravnavanju matic od kladiva oddrobljen delec zasadil v kazalec leve roke.

Stane Burlačenko, dežurni električar v valjarni tanke pločevine, si je med vrtnanjem plošče poškodoval podlaket leve roke.

Maks Noč, mazač elektromotorjev, je mazal motor navijalca in se pri tem udaril na desno nogo.

PROMET

Jože Mežnar, ključavničar v vozovni delavnici, si je pri dviganju tračnice poškodoval kazalec desne roke.

Peregrin Rekar, tesar v vozovni delavnici, je med obračanjem ozkotirnega voza z dvigalom nerodno stopil in si poškodoval koleno leve noge.

Radetu Bječaniću, premikaču ozkotirne proge v livni lopki jeklarni, je pri obračanju kretnice spodrsnilo. Padel je in si poškodoval hrbet.

Stanko Sodja, nadpremikač normalnotirne proge na prostoru, je pri sestopanju z lokomotive zadel v stopnico in si poškodoval oko.

TRANSPORT

Anton Bevc, delavec mladinske brigade, je pri razkladanju premoga padel z vagona ter si pri tem poškodoval koleno leve noge.

Janku Brusu, delavcu mladinske brigade, je med razkladanjem ilovice v šamotarni spodrsnilo. Padel je z vagona in si pri tem poškodoval rebra.

Alojzu Ključeviču, delavcu mladinske brigade, je pri razkladanju opeke na paletah, ko jo je z drogom hotel odtrgati, spodrsnilo, da je z desno roko udaril ob tla in si jo poškodoval v zapestju.

Tone Koren

Personalne vesti za november

Izključeni iz ŽJ, zaradi izostankov:

Alojz Konič, 16. 6. 1934, promet; Slavko Malej, 22. 9. 1941, mehanična delav. Javornik; Franc Murgelj, 19. 1. 1948, Javornik I; Tomislav Smolič, 1. 11. 1940, plavž; Ilija

Svrzikapa, 2. 8. 1943, šamotarna; Branko Škrtič, 16. 5. 1945, kamnolom; Fortunat Stenkler, 23. 5. 1942, žičarna; Nikolaj Kraigher, 8. 12. 1943, gradbena delavnica; Anton Muhar, 18. 12. 1930, montaža; Franc Rozman, 15. 8. 1942, elektro delav. Jesenice.

Ali moramo res tako?

V soboto, 3. decembra dopoldne, nekoliko pred 11. uro, se je v jeklarni pripetila hujša nezgoda, ki bi skoraj zahtevala tudi najhuje. V prizidku jeklarni, kjer je še pred nedavnim obratoval zračni kompresor Dingler, se je na žerjavu pokvaril pogon mostu. Poklicali so dežurnega električarja, da bi okvaro popravil. Ker dostop do žerjava po žerjavni progi ni lahek, je dežurni električar (po izjavi očividca) sku-

šal priti na žerjav tako, da se je oprl na nosilni kavelj žerjava, žerjavovodja pa ga je dvigal. Ko je žerjavovodja dvignil električarja Zupana okrog 5 metrov visoko, so letemu pošle moči. Padel je s kavlja. Na srečo na leseno paleto in le pol metra stran od 30 cm visoko iz temelja štrlečega vijaka. Pri padcu si je zlomil obe roki in se poškodoval po čelu in nosu. Če je bilo to potrebno, naj presodijo bralci sami. Kot

Jubilanti 50 letniki

V decembru so in bodo praznovali 50 let rojstva naslednji naši sodelavci: ALOJZ BERAUS, hladna valjarna — 3. decembra ŠTEFKA PETERNELJ, HTV — 6. decembra; ANTON KELBL, martinarna — 10. decembra; MARTIN HRIBERSEK, hladna valjarna — 13. decembra; KRISTO MERTELJ, promet — 15. decembra; ALBIN LAKOTA, Javornik I — 15. decembra in IVAN VOVK, sekretariat — 16. decembra.

Mladi železarji na konferenci

V nedeljo, 4. decembra, je bila v dvorani delavskega doma pri Jelenju letna konferenca tovarniškega komiteja ZMS. Konferenca se je udeležilo 78 delegatov iz vseh delovnih enot železarne ter gostje: predstavnik komiteja ZMS Železarne Štore, Ravne, Sisak, Iskre iz Kranja, Litostroja iz Ljubljane in Metalne iz Maribora. Poleg predstavnikov mladinskih organizacij iz omenjenih delovnih kolektivov so bili tudi predstavniki organov delavskega samoupravljanja, družbeno-političnih organizacij ter uprave naše železarne in občine Jesenice ter član CK ZMS Franček Hudej.

Predsednik TK ZMS Železarne Jesenice Janez Kavčič je prebral referat, Viktor Oblak pa poročilo o delu komiteja. V razpravi je sodelovalo 11 udeležencev konference, nato pa so izvolili polovico članov TK ZMS, ki bodo zamenjali tiste člane, ki jim je že potekla mandatna doba. Za predsednika TK ZMS so ponovno izvolili Janeza Kavčiča iz konstrukcijske delavnice.

Da bi naše bralce, zlasti mlade sodelavce železarne bolj podrobno seznanili s potekom konference, objavljamo v današnji številki nekaj misli iz posameznih razprav.

BORIS HMELJAK

Mladina in Zveza komunistov

V zvezi komunistov je precej mladih, ki pa jim ne bi smelo biti vseeno, kakšne uspehe dosega organizacija, iz katere so izšli. Prav organizacija jim je nudila možnosti, da so si nabrali izkušnje za delo v organizaciji Zveze komunistov.

S samim vstopom v ZK še ni vse narejeno. Nalog je vedno več. Skrbeti je treba med drugim tudi za splošno ideološko vzgojo med članstvom Zveze mladine. Vse premalo skrbimo za vzgojo bodočih komunistov. Ne more nam biti vseeno, v kolikšni meri pozna mladinec pravila za sprejem v ZK. Kandidatne liste smatramo pogosto le kot formalnost in napišemo nekaj imen samo zato, da bi zadostili potrebam. Pri tem pa premalo upoštevamo kvalitete mladih ljudi in njihovo pripravljenost za izpolnjevanje nalog. Mladi posvečajo

premajhno pozornost tudi političnim šolam, saj je politično šolo letos obiskovalo le 7 mladincev iz železarne. To pomeni, da smo za sprejem v ZK pripravili samo 7 mladih ljudi, toda samo štirje so postali aktivni. Ali res nismo sposobni, da bi na tem področju napravili več. Zanimajo nas tudi, kaj delajo osnovne organizacije ZK, v katerih so vključeni trije mladi člani, ki so po našem mnenju premalo aktivni in spijo spanje pravičnega. Ali jih res ne moreta prebuditi niti osnovna organizacija ZK niti osnovna organizacija ZMS in jih poklicati na odgovornost. Menim, da bi morali obe organizaciji tesno sodelovati, to pa je pogoj, da ljudje ne bodo pasivni. Zelo važno je, da so mladi komunisti na čelu mladinske organizacije in ji pomagajo ter jo tudi idejno usmerjajo.

inž. MATEVŽ HAFNER

Perspektive mladih v železarni

Direktor železarne je najprej povedal, da rad prihaja na konferenco mladih železarjev in je bil zadovoljen tudi z razpravo na letošnji

konferenci. Meni, da bo treba poiskati način, da bodo zaključki, sprejeti na konferencah, izpolnjeni, nato pa doseženi na tej osnovi zaželeni rezultati in delovni uspehi.

Železarno rekonstruiramo v korist mladim. Poročilo ugotavlja, da je v železarni zaposlenih preko 2000 mladih ljudi. Lahko si predstavljamo, kaj bi lahko napravila ta sila, ki pa je v našem kolektivu nujno potrebna. Fizionomijo oziroma profil kolektiva je treba spremeniti, tako kot se spreminja tehnologija in izpopolnjujejo naprave. Zelo važen je prehod na znanstveno utemeljeni tehnološki postopek, kjer pa je potrebna zavestna disciplina. Vedno je treba imeti občutek odgovornosti, ki pa ga ne smemo dosegati le s kaznijo.

Iz valjarne 2400

Vrata na južni strani valjarne 2400 so bila vedno odprta, zato so morali delavci delati na nezdravem prepihu. Ker vrat zaradi stalnih prevozov ni bilo mogoče zapreti, so se odločili za izgradnjo stene s toplim zrakom. Dela so že v polnem teku in računajo, da bo zračna zavesa ob vходу v valjarno 2400 kmalu služila svojemu namenu.

B.

Janez Kavčič, predsednik TK ZMS železarne

Ko je govoril o nalogah mladine v prihodnjem obdobju, je opozoril zlasti na to, da je treba poiskati nove poti, ki sta jih v svoji razpravi nakazala tudi tov. Faletič in predstavnik Železarne Štore.

V nadaljevanju razprave je govoril še o tem, da mora novi duh napredka priti tudi v postopke. Nato pa je govoril še o novatorskih in racionalizatorskih predlogih, o delu klubov mladih proizvajalcev ter o drugih problemih, ki so aktualni in se z njimi srečuje vsak dan tako mladinska organizacija, kakor tudi kolektiv v celoti.

VERA SMUKAVEC

Tudi kultura nam je potrebna

Kaj pravzaprav pomeni kultura, o kateri toliko pišemo in govorimo. Kultura je del nas vseh in nam je potrebna, kakor vsakdanja hrana. Vendar pa o kulturi le preveč govorimo, zanjo pa ne napravimo niti najnujnejše. Mladino je treba pripraviti do tega, da bo sama čutila

potrebo po kulturnem izobraževanju. Mlade bo treba zainteresirati, da bodo kulturo sprejemali in da bodo tudi sami aktivni v različnih kulturnih institucijah. Železarna in Jesenice so bogate glede kulturno prosvetne dejavnosti in zato ne bi smeli niti pomisliti na to, da mladi ne vedo za kulturno življenje na Jesenicah. Kulturno-prosvetni delavci se trudijo, da bi za delo v društvih in ustanovah zainteresirali čim več mladih, vendar se jim še ni posrečilo v tolikšni meri, da bi bili lahko zadovoljni. Na Jesenicah je vse premalo mladih ljudi, ki bi bili pripravljeni nekaj storiti

dino. To je le nekaj posameznikov, vendar pa je senca padla na vse. Jeseniška mladina je namreč pokazala, da se zna kulturno obnašati na nedavnem koncertu takšnega ansambla iz Ljubljane. Sicer je nekaj posameznikov prišlo le zato, ker so hoteli enkrat videti od blizu, kako to gre. Bilo je nekaj vmesnih klicev, toda ne v tolikšni meri, kakor smo pričakovali.

Da je naša mladina kulturno dobro vzgojena, kaže tudi idejstvo, da še nismo bili priča takšni prireditvi kot so jo pred kratkim doživeli v ljubljanski Drami in je moral prvak ljubljanske Drame Stane Sever pred zastor in

Na mladinski konferenci, ki je bila preteklo nedeljo na Jesenicah, je obširen referat o problematiki mladinske organizacije prebral predsednik TK ZMS Janez Kavčič. V njem je udeležencem konference posredoval vrsto vprašanj in perečih problemov, s katerimi se srečuje pri svojem delu mladinska organizacija, kakor tudi delovni kolektiv železarne v celoti. V referatu je posvetil največ pozornosti naslednjim vprašanjem:

- stopnja organiziranosti Zveze mladine v železarni,
- reorganizacija Zveze mladine,
- mladina in samoupravljanje,
- sprejemanje mladih v Zvezo komunistov,
- sodelovanje Zveze mladine z organi samoupravljanja in družbeno političnimi organizacijami v železarni,
- disciplina ter osebna odgovornost na delovnem mestu,
- nagrajevanje po delu.

Vsa ta in še druga vprašanja so v referatu obdelana tako obširno in izčrpno, da s posameznimi izvečki, ki naj bi jih objavili v današnji številki, ne bi mogli bralcem posredovati dovolj razumljive problematike takšne, kakršna v resnici je, zato bomo v prihodnji številki pisali še o stališčih in sklepih, ki so bili sprejeti na nedeljski konferenci Zveze mladine.

tudi na kulturnem področju. Sicer je res, da ni vse tako črno kot nekateri prikazujejo.

V zadnjem času je prišla v modo čudna navada in z njo vred armada elektricarjev, ki jim pravijo tudi »dratarji«. Glasba sama ni toliko čudna, toda čudne in nerazumljive so navade in obnašanje obiskovalcev na teh prireditvah. Ne bi bilo prav, da bi zaradi nekaterih posameznikov obsojali vso mla-

prostiti mladino, naj omogoči igralcem, da predstavo odigrajo do konca. In to predstavo, ki jo je za njih odkupil vodstvo šole. Naša naloga je, da mlade seznanimo z lepoto domače in tuje kulture. Za to pa moramo imeti na razpolago več časa.

Kulturno obnašanje mladih ljudi je zaželeno. Skrb za to pa mora biti stalna in napor ne bodo zaman.

Mladi železarji in gostje na konferenci TK ZMS

Odgovornost na delovnem mestu in o reorganizaciji ZMJ

Žalostno je, da o tej zadevi razpravljamo na konferenci mladih železarjev. Pogovoriti se moramo o tem, kaj pravzaprav je in kaj obsega čut odgovornosti na delovnem mestu. To je disciplina, katero žrtvujemo v korist proizvodnje in tehnološkega postopka. Pogojuje jo formalna tehnološka in organizacijska disciplina, ki pa jo izpolnjujemo z določeno mero družbene zavesti. Odgovornost na delovnem mestu se sestoji iz naslednjih elementov:

— podrejenost načelom tehnologije, tehnike in organizacije;

— velja naj tehnična avtoriteta v prid proizvodnje. Vsaj za osem ur naj se odstrani lastni jaz, ki včasih deluje zelo negativno;

— čut moralne odgovornosti do zaupane naloge;

— pravičen odnos do sredstev za proizvodnjo;

— dobri medsebojni odnosi med sodelavci, posebno še na relaciji podrejen — predpostavljeni.

Zadnje vprašanje je izrednega pomena. Žal še dostikrat vidimo v naših predstavljajenih le nekoga, ki mu je treba že v naprej nasprotovati. Opažamo tudi, da smo mladi bolj nedisciplinirani kot naši starejši tovariši. Kje je vzrok za to? Osnovno pravilo sociologije je, da človekova osebnost dozori in odraste v primernem okolju in je zato potemtakem delno kriva tudi družba sama. Zveza mladine lahko deluje in vpliva na tej osnovi na svoje člane in to le v primeru, če je tudi sama dovolj delovna in avtoritativna. Zakaj je naša organizacija premalo de-

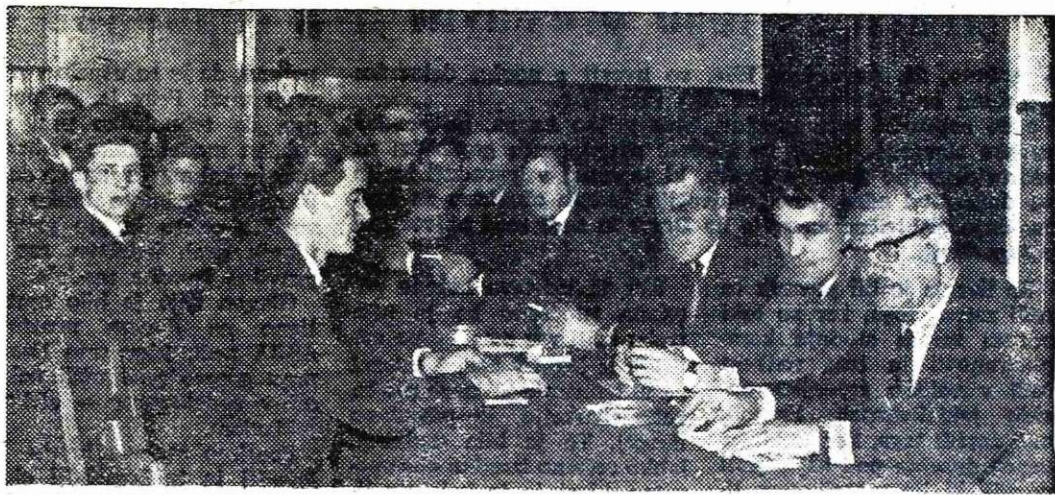
lovna je vprašanje, na katerega ne moremo točno odgovoriti. Morda živimo v času, ko imajo ljudje premalo smisla za skupnost. Zveza mladine je preveč toga, že nekaj let isti način dela, iste komisije in sestanki. Trdim, da je idejno delo v Zvezi mladine osiromašeno na račun ostalih družbeno-političnih organizacij. Dejstvo je, da vsak pripada najraje skupini, ki ima največ vpliva. Če je nekdo član ZK, SZDL in ZM je že v navadi, da bo zanemaril delo v mladinski organizaciji na račun družbeno in politično pomembnejših organizacij. Prav to se dogaja pri nas. In prav zaradi tega je ena od osnovnih nalog, ki nas čakajo, v tem, da poživimo delo v Zvezi mladine in da skrbimo za njeno večjo družbeno pomembnost.

Menim, da ima Zveza mladine v našem javnem življenju premajhno vlogo. Vsa njena aktivnost je izražena v seminarjih, ki pa se jih udeležuje le malo članov, ostalo delo pa opravijo v ozkem krogu komiteja. To pomeni, da nima pravega zaledja in je kakor drevo brez korenin. Žalostno bilanco nam nudi jo plesne prireditve, ki so menda edini zunanji odsev Zveze mladine.

Ni le stvar naše konferenice, ampak celotne mladinske in politične skupnosti, da se pogovorimo o vplivu Zveze mladine v javnem življenju. Če so klubi mladih proizvajalcev preživeli, bi morali njihovo delo porazdeliti na:

— sekcijo mladih novatorjev, racionalizatorjev, kjer bi lahko pokazali svojo aktivnost mladi strokovnjaki s svojimi predlogi;

— politično ekonomska komisija, ki naj razvija ekonomsko znanje in razumevanje samoupravnih odnosov pri mladih ter predavanja.

Na nedeljski konferenci so ocenili delo mladinske organizacije v naši železarni

Novi tehniki

V MARCU 1967 BO 10 NAŠIH SODELAVCEV KONČALO ŠOLANJE NA TEHNIŠKI SREDNJI ŠOLI STROJNE STROKE.

Delavska univerza v Radovljici je jeseni 1. 1963 na stroke (TŠSS) sprejela 86 razpis za v pripravljalni se-

mester Tehnične šole strojne stroke (TŠSS) sprejela 86 prijav. Na podlagi tolikega

števila prijav za večerno TŠSS je DU Radovljica septembra 1963 odprla pouk v dveh razredih in to enega na Bledu in drugega v Radovljici. Šolo je vodil na obeh oddelkih en vodja pod strokovnim vodstvom matične TŠSS v Ljubljani. Po končanem pripravljalnem semestru so vsi kandidati polagali sprejemni izpit za I. letnik TŠSS pred komisijo, ki so jo sestavljali predavatelji posameznih predmetov in profesorji iz matične TŠSS v Ljubljani.

Na preglednih izpitih so predvsem ugotavljali, kateri slušatelji imajo pogoje za dokončanje TŠSS, seveda če bodo ves čas pridno študirali. Tako je bilo na teh izpitih pozitivno ocenjenih 56 kandidatov od 86 vpisanih.

V januarju 1964 smo pričeli s predavanji in to še vedno v dveh razredih podobno kot je bilo v pripravljalnem semestru.

Predavanja so bila 3 krat tedensko po 6 do 7 ur na dan in to v popoldanskem in večernem času. Po vsakem zaključku semestra so slušatelji opravljali izpite iz predmetov, ki so se predhodno predavali. Pri izpitih so bili vedno prisotni člani profesorskega zbora matične šole iz Ljubljane. Kandidat, ki ni s pozitivno oceno opravil izpitov iz predpisanih predmetov ni imel pogojev za vpis v višji semester. Tako je od 56 vpisanih v I. semester, ostalo do zadnjega semestra le še 27 slušateljev. Ti bodo imeli izpite za zadnji semester v februarju 1967, meseca junija pa bodo polagali diplomski izpit na TŠSS v Ljubljani.

V šolo se je že od vsega začetka vpisalo veliko članov našega kolektiva. Predvsem izučeni strugarji, ključavničarji pa tudi drugi poklici. Za vpis je bil namreč pogoj, da mora imeti slušatelj opravljeno celotno osemletno šolanje in še poklicno šolo kovinske stroke. Od teh pogojev niso odstopali.

Tako bo v marcu 1967 kar 10 članov našega kolektiva dobilo naslov tehnika. Od teh so se skozi naporno šolanje (poleg rednega dela v tovarni še 20 ur pouk na Bledu) (nadaljevanje na 7. strani)

Izžrebani so bili

V sredo ob 13. uri je posebna komisija, ki so jo sestavljali Anica Smolej, Alojz Živko, Janko Kavalar in člani uredništva izžrebala nagrajence nagradne križanke, objavljene za dan republike.

50 N din prejme JOŽICA PRINČIČ, Moste 76, Žirovnica;

po 40 N din prejmeta TOMAŽ KLINAR — HVŽ in LOJZE DOLGAN — pravnik;

po 30 N din prejmejo ALEŠ GASPERLIN, upokojenec, Jesenice, Cesta na Golico 2, DRAGO KOBLAR — HVŽ in CILKA PAVLENIČ — elektro delavnica Javornik;

po 20 N din prejmejo IVAN NADIZAR — OTK, priprava vzorcev, VIDA OKROŽNIK — oddelek za raziskavo tržišča, DRAGO DELIČ — martinarna in MILANA FILEJ — žična valjarna.

Vsem reševalcem se zahvaljujemo za sodelovanje, nagrajence pa vabimo, da nagrade dvignejo osebno od ponedeljka, 12. decembra naprej na uredništvu »Železarja«.

REŠITEV NAGRADNE KRIZANKE

STECKEL VALJARNA, PETDESETLETNIKI, OSA, NETIVO, GORA, LAN, NJASA, MODUS, IR, BE, LK, NALOM, REAUMUR, VEDRO, CARACAS, ELEGIJA, OLYM, LIRA, EHO, KERQSEN, LA, ATENE, OKO, SCOTT, ONE, KK, NT, START, RS, SREPOST, ŠAMOT, TORINO, OPEKA, RINA, BP, ERAR, UNA, PAR, VN, OPRAVA, KZ, KARE, ETIK, LUNIK, CENTRIRANOST, CITADELA, INA, ACETILEN, AGAVA, EN, JIMENEZ, KILA, RZ, VRT, ARARA, NJO, LIMA, RO, AARE, SNELL, PAHOR, RT, RATAJ, ILOK, LA, NAT, ROK, ANALITIK, DIESEL LOKOMOTIVA, TRANSPORT, AMATER.

Čestitka

V četrtek, 24. novembra, je na ljubljanski ekonomski fakulteti diplomirala naša sodelavka in štipendistka Maruša Novakova. K temu uspehu ji iskreno čestitamo, še posebej zato, ker je ena izmed tistih študentov, ki so končali šolanje v zelo kratkem roku. V začetku decembra pa je na ekonomski fakulteti diplomiral tudi Janez Ločniškar. Tudi njemu iskreno čestitamo, obema pa želimo, da bi se v našem kolektivu dobro počutila in da bi z enako vnemo ter uspešnostjo kot svoj študij izpolnjevala tudi delovne naloge, ki jima jih bodo na delovnem mestu zaupali.

Delovno predsedstvo na konferenci TK ZMS

Livarji so lepo proslavili dan republike

V soboto, 26. novembra 1966, so livarji z novim delovnim uspehom najlepše proslavili dan republike. To so napravili brez proslav, brez veliko hrupa, pa vendar nadvse slovesno. Odlili so namreč drugi pesto gonilnika za hidroelektrarno Srednja Drava, ki je sedaj v izgradnji in bo po dograditvi eden izmed največjih vodnih objektov za proizvodnjo električne energije na Dravi in tudi med največjimi v Jugoslaviji.

Za livarje je bil praznik to tudi zaradi tega, ker so taki odlitki zaradi stopnje kompliciranosti in teže redkost tudi v velikih srednjeevropskih jeklolivarnah. Praznik tudi zaradi tega, ker je bil ta uspeh dosežen pod najtežjimi pogoji, ki jih marsikatera livarna ne pozna.

Odlitek tehta brutto preko 65 ton in je po teži eden največjih, ki so bili kdajkoli odliti pri nas na Jesenicah, največji pa tudi v Jugoslaviji.

Vlivanje samo je bilo slovesno tudi iz razloga, ker je bil prisoten tudi predstavnik dravskih elektrarn in sicer direktor kapitalne izgradnje inž. Butinar. Razumljivo je, da so bili navzoči tudi vodilni sodelavci livarne in elektro jeklarne.

Ob tej priliki moramo omeniti tudi to, da velik del uspeha pripada sodelavcem elektro jeklarne na čelu z obratovodjem Jožetom Ulčarjem, ki je s svojimi sodelavci pripravil kvalitetno jeklo v zahtevani kvaliteti in količini.

Vzdušje je bilo praznično tudi zato, ker je litje samo trajalo več kot 22 minut, pri čemer so milijoni iskric poživali to slovesnost in napravili naš praznik še lepši.

POTEK PRIPRAV

IN IZDELAVA KALUPA

Da bi si naši sodelavci laže predstavljali velikost tega odlitka, naj navedem nekaj tehničnih podatkov s kratkim opisom dela.

Pri pripravi orodja, naprav, kalupnih okvirjev in ostalega so nam bile dobrodošle izkušnje, ki smo jih pridobili ob vlivanju prvega takega odlitka.

Sodelavci v Litostroju so nam posodili z razumevanjem ogromne kalupne okvirje s premerom preko 4 metrov. To je pomenilo za nas praktičen prihranek več milijonov starih dinarjev, ki bi jih sicer porabili za stroške izdelave takih kalupnih okvirjev. Zato lahko upravičeno rečemo, da so pri našem delu uspešno sodelovali tudi sodelavci livarne Litostroja, za kar se jim najlepše zahvaljujemo.

Ker je izdelava kalupa potekala istočasno - ko je bilo treba kriti vse potrebe po odlitkih iz jekla v naši železarni za vzdrževanje in izven nje za rekonstrukcijo, je povedano dovolj. To je bila dodatna, lahko rečemo izredna obremenitev, ki si jo je kolektiv livarne naložil prostovoljno, saj smo s tem dokazali našo strokovno sposobnost izdelati nekaj, kar v ostalih jugoslovanskih livarnah ni bilo mogoče izdelati. Ob res temeljiti pripravi celotnega poteka dela pa nam je uspelo vse delo opraviti po tako konkurenčnih cenah, ki jih inozemski partnerji prav gotovo niso mogli prenesti. Da pa je poleg tega to prav gotovo tudi naš lep delež, ko smo omogočili prihraniti ogromne devizne zneske, ker smo le-to izdelali doma, bo prav gotovo vsakega veselilo, da smo se za prevzem tega dela, vkljub ogromnemu riziku, le odločili.

Res je, da bi najmanjša napaka v tehnologiji izdelave lahko povzročila katastrofo. Skrbno delo delovodje in vodje skupine pa je to nevarnost preprečilo.

Na stotine livarskih ojačevalnih kljuk je povečalo trdnost nabitega peska, močne spojke pa so povezovala posamezne kalupne okvirje v trdno celoto, ki mora pri odlitju vzdržati ogromne pritisk, sunke in ferostatični tlak, ki ga določajo višina, površina in kompliciranost odlitka. Posebna skrb je veljala stičnim mestom na kalupu, kjer bi lahko prišlo do predora jekla.

Ker določa tehnologijo izdelave kalupa izvedba modela, moramo pripomniti, da je to strokovno opravil delovodja modelne mizarne tovariš Franc Papler. Dokaz temu je, da je model, ki je bil izdelan pod njegovim vodstvom, ostal nedeformiran že od izdelave prvega kalupa. To je za livarje in strokovnjake največji dokaz, da je model izdelan strokovno, skrbno in tehnološko tako, da ima livar-kalupar pozneje čim lažje delo. Pri tej izvedbi lahko

trdimo, da je to uspelo v največji meri. Prav je, da povečamo, da tehnološko pravilno izdelan model lahko prihrani livarju kaluparju mnogo dela. V našem primeru lahko govorimo o sto in sto prihranjenih urah izdelave, zaradi pravilne izvedbe modela.

Glavno delo je bilo opravljeno na livnem prostoru ASEA peči, kjer smo livarji prav gotovo povzročili nekaj težav sodelavcem - elektro jeklarjem.

Posebno zaslugi imajo delovodji in žerjavovodji elektro jeklarne, ki so po svojih močeh pomagali pri urejanju, dviganju in prestavljanju potrebnih surovin in ostalega materiala.

Kaluparji so vgradili gred za šabloniranje in tako začeli z delom.

Delo je zahtevalo ob veliki utesnjenosti, prepihu, ropotu in težavah zaradi pomanjkanja časa žerjavov, nekaj čez 3000 kaluparskih ur. Od tega smo za jedra porabili okrog 680 ur, kar priča o ogromnih izmerah odlitka.

Za armaturo, ojačanje jedra in kalupa smo porabili še 2,5 tone pločevine, 1500 kg paličastega železa, 300 kg cevi, za kar je porabil varilec-ključavničar nekaj nad 300 ur.

Sejanje, priprave in dovoz peska pa so onravnili pomožni delavci v približno 700 urah.

O veliki prostornini kalupnega ohišja priča tudi dejstvo, da je bilo potrebno 31 m³ polnilnega in 9 m³ modelnega peska.

Površine kalupa smo pred penetracijo zaščitili z dvakratnim cirkonskim premazom.

Vlago iz peska v kalupu pa smo odstranili s sušilno prenosno pečjo. Sušenje je zaradi velikih izmer trajalo 170 ur.

Zanimiv je bil tudi livni sistem, ki se je razlikoval od običajne tehnologije in dosegal znanih izvedb pri podobnih odlitkih v inozemstvu.

V etažah smo skozi jedro izpeljali vlivni kanal, s posameznimi izrezi in dovodnimi kanali pa smo zagotovili enakomerno in pravilno napajanje.

Ker pa je bilo zaradi kršenja taline potrebno poskrbeti za napajanje odlitka, smo v ta namen namestili na zgornji zunanji venec peste gonilnika več vlivkov v teži okrog 24 ton.

Jeklo je imelo naslednjo sestavo:

Vlivanju je prisostvoval tudi inž. Butinar (v sredi)

C 0,30 %, Mn 0,87 %, Si 0,55 %, P 0,012 %, S 0,018 %. in v celoti odgovarja postavljeni zahtevi po JUS. Odlitek smo ohlajali približno en teden, na kar smo še pri vročem odlitku odstranili napajalnike.

Čiščenje bo trajalo približno 650 ur, temu pa bo sledila termična obdelava, to je mehko žarjenje in normalizacija.

Samo dobremu sodelovanju se moramo zahvaliti, da je potekalo delo res po načrtu. Pri tem imajo velike zasluge za uspešno opravljeno delo kaluparji Franc Biček, Milan Lavtižar, Vinko Koren, Miha Zupan in Anton Prezelj z vodjo skupine tov. Ladom Nočem, varilca Valentin Pristov in Vili Olipic, delovodja Stanko Podobnik in asistent jeklolivarne Jože

Osvald, ki je celotno delo jeklolivarne koordiniral in reševal nastalo problematiko.

Za to delo je obratovodstvo svoje sodelavce tudi nagradilo. Vsekakor je prav, da takemu izrednemu delu damo tudi izreden poudarek, saj ga ob uspešno zaključenem delu sodelavci kakor kolektiv livarn prav gotovo zaslužijo.

Želja nas vseh je, da bi bilo še veliko takega dela, ki zahteva od človeka mnogo teoretičnega znanja in praktične izkušnosti. Prav je, da se delo, ki so ga sposobni opraviti domači ljudje, tudi doma opravi, saj s tem dokažemo poleg strokovne sposobnosti tudi pripravljenost sodelovati v gospodarjenju in dokazati rentabilnost takega načina dela.

T. R.

Sodelovali so pri do sedaj največjem odlitku, kar so jih vili v naši livarni in Jugoslaviji

22 minut je teklo 65 ton jekla v kalup

Razstavljali so člani Dolika

V počastitev dneva republike je priredil DOLIK razstavo likovnih del svojih članov, ki so jih ustvarili v zadnjem času. Pri otvoritvi je sodeloval ženski oktet jeseniške glasbene šole, ki je ob spremljavi instrumentalnega tria zapel nekaj pesmi.

Skupno je 13 avtorjev razstavilo 30 del v olju, temperi, akvarelu in pastelu ter dve risbi. Že bežen pregled razstavljenih del je pokazal, da so nekateri avtorji v zadnjem času lepo napredovali.

Dr. Dana Remova se je predstavila z dvema platnoma v olju, kjer nadaljuje že s svojo znano in osvojenico tehniko živih in debelo nanešenih barv. Zato ji ni mogoče odrekati svojstvenega izraza, čeprav je morda tu in tam le preveč živa. Franc Bergant ima rad nekoliko romantično obarvane kompozicije, pri katerih pa pokaže veliko spretnosti in tudi znanja. Pri »Tihožitju« pa je pokazal, da mu tudi takšna motivika ni tuja. Nestor jeseniških dolikovcev Jože Čebulj je razstavil pet realističnih akvarelov, tehnično motivično zelo solidno izdelanih. Študent akademije za likovno umetnost in član DOLIKA še iz najmlajših let Boni Čeh je s pastelom »Skušnjava« pokazal, da bo močan tudi v figuralki. Lepo presenečenje je predstavljala olje »Sava Bohinjka« Lojzeta Ermana. S tem delom se je Erman pokazal v novi luči, saj je v vsakem oziru popolnejša kot njegove prejšnje stvaritve. Nika Hafnerjeva je razstavila dva prikupna obmorska motiva, izdelana s spretno roko. Tri tempere Zdravka Kotnika so izdelane v njegovem običajnem stilu in motivično prijetne. Olje »Pomlad prihaja« je ustvaril Janez Kozamernik z občutkom za barvno kompozicijo. Franc Kreuzer, ki je zadnje čase nekoliko stagniral, je s tremi razstavljenimi deli v olju pokazal ponovno lep napredek. Zdi se, da je le našel samega sebe in da bo v

prihodnje vedel, kaj hoče. Pavel Lužnik spada med tiste člane, ki so si v zadnjem času močno prizadevali, da bi se dokopali do lastnega izraza. Čeprav se je moral nekoliko zgledovati po tujih vzorih, mu je to že v veliki meri uspelo, kar dokazuje tudi razstavljeno olje »Zasip«. »Domačija« Rudija Rajhmana je izdelana z njemu lastnimi prijemi, z dobro barvno tehniko. Izmed štirih razstavljenih del Toneta Tomazina posebno ugaja olje »Silhueta Julijcev«, kjer se je pokazal v nekoliko drugačni luči kot smo ga sicer navajeni. Zdi se, da s tem ni napravil koraka nazaj, marveč naprej. Cveto Zupan, ta do nedav-

nega poet temnih barvnih tonov, se je predstavil s prijetnim živim akvarelom »Z izleta«, medtem ko je pri olju »Voda« ostal še močno zvest svojim priljubljenim temnim tonom.

Na razstavi smo pogrešili miniature znanega Tineta Markeža in še nekatere druge avtorje, ki sicer običajno razstavljajo. Upajmo, da se bodo na prihodnji razstavi v februarju prihodnjega leta predstavili tudi ti s svojimi deli.

Razstava je pokazala, da dolikovci pridno ustvarjajo, napredujejo in skrbijo tudi za likovno vzgojo naših občanov ter šolske mladine!

K.

Cesta talcev asfaltirana

Kljub slabemu vremenu so v preteklem tednu asfaltirali Cesto talcev od Trebeža do novega železniškega nadvoza na Koroški Beli in del Prosvetne ceste do novih stolpičev na Koroški Beli. Ker so z asfaltiranjem začeli zelo pozno, so nalogo opravili le delno. Spomladi bodo z delom nadaljevali in dodali še eno plast asfalta. Omenimo naj še, da so asfaltirali tudi prostor za novo postajališče lokalnih avtobusov na Koroški Beli pred stanovanjskimi bloki, tako da lokalni avtobusi ne ustavljajo več na križišču ob cesti I. reda kot doslej.

Zaenkrat je ostalo odprto in nerešeno vprašanje razsvetljave, tako da je v nočnem času v popolni temi Prosvetna cesta in novo avtobusno postajališče. Potniki, ki čakajo na redne avtobuse,

upravičeno pričakujejo, da bo rešeno tudi to vprašanje še pred zimo. Razmere so se izboljšale in Cesta talcev je sedaj pripravljena za prevoz slabov iz valjarne Bela v valjarno 2400.

-or

ZAHVALA

Kolektivu Železarne Jesenice se iskreno zahvaljujem za čestitke in darilo, ki sem ga prejel ob dnevu republike. Zelo rad bi bil med vami, toda usoda mi je namenila drugačno življenje. Zato se počutim srečnega, ko ugotavljam, da me še niste pozabili. Še enkrat prisrčna hvala z željo, da bi na svojih delovnih mestih dosegali nove delovne uspehe.

Pašo Cetina

Janezu Plasinu 150 N din nagrade

Naš sodelavec Janez Plasina, rezalec na skupinskih škarjah v valjarni 1300 na Javorniku, je v sredo, 16. novembra, na popoldanski izmeni opazil, da je nosilec žerjavne proge počen in da se je razpoka razširila, ko je peljal žerjav preko tega mesta. Razpoko na nosilcu je pokazal delovodja ter asistentu Korenu. Po natančnem pregledu so ugotovili, da je še več nosilcev počenih in so takoj prepovedali vožnjo z žerjavom preko kritičnega mesta in začeli s popravilom.

S pravočasnim opozorilom je naš sodelavec Plasina preprečil veliko materialno škodo, ki bi nastala, če bi nosilec popustil in bi žerjav padel z žerjavne proge. Lahko si predstavljamo, koliko naših sode-

lavcev, ki so bili v tem času na svojih delovnih mestih, bi lahko izgubilo svoja življenja, ali bi utrpeli telesne poškodbe. Tudi v tem primeru bi bila nekaj časa ustavljena tudi proizvodnja. Tehnični direktor železarne Bogomil Homovec je s posebno odločbo sodelavca Janeza Plasina nagradil s 150 N dinarjev.

V zadnjih letih smo v naši železarni imeli že več primerov, da so sodelavci pravočasno opozorili na morebitne okvare, ali pa sami ukrepali in s tem preprečili, da njihova delovna enota ter železarna v celoti ni utrpela večje materialne škode. S svojo prisebnostjo so rešili tudi veliko dragocenih življenj.

-or

Uporabniki cest

Vsi vemo, še posebno pa tisti, ki za svoje vozilo nimajo garaže, da je rja najhujši sovražnik karoserije. Najhuje pa je izpostavljeno rji dno vozila, še posebno, če vozimo pozimi, ko posipajo ceste s soljo. Vsak varčen voznik je dno vozila že zaščitil z bitumenskim ali podobnim premazom. Če pa je koga že prehitel sneg in mrz, naj ne čaka, če si hoče prihraniti stroške in jezo. Tudi če je dno vozila premazano še iz lanskega leta, ga je treba pregledati, ker slabši bitumenski premaz zdržijo z redkimi izjemami komaj kaj več kot pol leta.

Toda rja ne načenja samo dna vozila. Zato posvetimo celotnemu vozilu vsaj enkrat tedensko nekaj več časa ter ga temeljito očistimo. Že res, da je vozilo zaščiteno z lakom, toda ta je zelo tanek. Za ilustracijo naj povemo, da je vrhnja, najtrša plast laka na opel rekordno debela le 6 stotink milimetra, pri volkwagenu pa celo samo 35 tisočink. Če hočemo, da nam bo lak še dolgo ščitil vozilo pred rjo, moramo pri čiščenju paziti, da ga ne poškodujemo. Avtomobila nikoli ne peremo na soncu, ker sicer nastanejo lise, lak pa razpoka. Ravno tako ne čistimo vozila, dokler je motor še topel. Pri pranju z vodo je treba paziti, da vodni curek ni premočan in da pada poševno na vozilo, sicer prah naredi zareze. Sploh se moramo pri čiščenju izogibati vsemu, kar bi lahko poškodovalo lak: pranju s premalo vode, trde krpe, nevarna pa sta tudi prstan in ura na roki.

Če tudi čiščenje z vodo in detergentom ne vrne vozilu sijaja, nam ostane še možnost, da ga zloščimo s polirno pasto. Toda to naj bo zadnji ukrep, ker polirna pasta vedno posname nekaj barve, te pa ni mnogo. Zato moramo loščiti z občutkom, ker pregrob pritisk bo lak zdržal le nekajkrat, potem pa se bo pokazala osnovna barva ali celo pločevina!

Skrbi in opravil je torej pri vzdrževanju našega klenega konjička precej in napačno bi bilo, če bi kar koli zaradi malomarnosti ali pomanjkanja časa izpuštili, ker se nam bo to kasneje maščevalo.

Sava odnaša tudi rodovitno zemljo

V 46. številki »Železarja« ste objavili članek »Ljudem ni vseeno, kam je usmerjena Sava«. Ta članek je resničen, zato sem se tudi jaz odločil, da pripomnim nekaj glede struge Save na Zgornjem Plavžu.

Tod Gradis nenehno odvaža in izkopava gramoz in s tem odriava Savo na levi breg na zgornji strani Žvagnovega mosta. Prav tam je Sava ob zadnji povodnji odnesla več kot 1000 m² zemlje. Prav isto se bo zgodilo, brž ko bo deževje, saj se Sava že danes zajeda v zemljo na levem bregu. Vodilnim ljudem Gradisa pa tega ni mar, le da imajo sami korist in se bogatijo z gramozom. Podjetje Gradis bi se moralo zavedati svojega početja in zavarovati tudi zemljo, ki je ogrožena zaradi njih. Vsi prizadeti zahtevamo, da je treba Savo takoj usmeriti v sredino struge in

tako preprečiti nadaljnjo škodo na rodovitni zemlji na levem bregu. Menim, da bi morali za to bolj skrbeti tudi odgovorni organi pri skupščini občine Jesenice.

H. V.

Vinko Hafner in Leopold Krese na obisku v železarni

V soboto, 3. decembra, sta našo železarno obiskala pomočnik sekretarja za industrijo pri ZIS tov. Vinko Hafner in predsednik gospodarskega zbora skupščine SRS tov. Leopold Krese.

Med svojim obiskom sta se zanimala za izpolnjevanje proizvodnih in drugih nalog ter za probleme, s katerimi se srečuje naš kolektiv pri vsakdanjem delu. Zlasti sta se zanimala za potek rekonstrukcijskih del v železarni in si nato ogledala novo blumming valjarno ter obrat jeklovlek na Belškem polju.

ZAHVALA

Ob prerani smrti mojega moža

ANDREJA ZUPANCA

se iskreno zahvaljujem sindikalnemu odboru hladne valjarne in žičarne za denarno pomoč.

Zalujoča žena Angela

Novi tehniki

(nadaljevanje s 5. strani)
du ter risanje programov in učenje za izpite) najbolj uspešno prebijali:

Erjavec Božidar — promet-transport

Lukančič Franc — Javornik III

Trpin Janko — siva livarna
Prav tako so tudi ostali dosegali lepe uspehe posebno še če upoštevamo, da so imeli izredno težke pogoje za študij.

Z ozirom na to, da je tak profil tehnika (prvo poklic iz stroke, nato pa še teoretični del v šoli) pri nas zelo iskan, bi bilo prav, da pri naši reorganizaciji službe vzdrževanja upoštevamo tudi te nove strokovnjake.

ing. Vinko Golc

Kavkaz - most med Alpami in

IZ DNEVNIKA ALPINISTIČNE ODPRAVE PZS NA KAVKAZ

Sreda, 27. julija

Megla se je spustila skoraj do taborišča, ki je na višini 2.100 m. Lotili smo se priprav za vzpon na Koštan-Tau, ki bo predvidoma trajal pet do šest dni. Inž. Zagorc je sestavil maršrutni list, ki so ga podpisali načelnik tabora, načelnik reševalne službe, zdravnik in seveda vsi udeleženci predvidenega vzpona. S tem dokumentom je mogoče dvigniti v skladišču suho hrano za vse dni odsotnosti. Toda nov problem! Za izračunano vsoto je bilo treba po izobešenem

ceniku sestaviti listo prehrabnenih artiklov. Če nam pri tem ne bi pomagal inštruktor Igor, bi bila izbira hrane spričo neznanih imen bolj problematična. Končno je bilo tudi to urejeno. V velike himalajske oprtnike smo zložili vso hrano, opremo, fotoaparate, Jože pa še težko snemalno kamero. Po kosilu smo se otovorjeni napotili proti ledeniku Mižirgi. Z nami sta bila inštruktorja Igor in Volodja. Prostovoljno, ali sta bila morda določena od vodstva za kontrolo? Ne vem. Dež in megla sta

nas spremljala vse do »nočevke« pod prvim ledenim slapom.

Šotore smo si postavili na ledu ob zevajoči razpoki. Z majhno zamudo je prišel za nami še inštruktor Volodja, ki je zašel na ledeniških morenah.

Četrtek, 28. julija

Jutro je bilo klavrno. Še vedno je rahlo rosilo. Vseeno smo nadaljevali vzpon čez prvo lažjo ledeno zaporo. Vreme se je popravljalo. Pred nami so rasli iz megle divji ledeni velikani: Dych-Tau, Mižirgi, Krumkol in drugi. Gostitelji so nam priporočili daljši vzpon po jugovzhodnem žlebu, čez Pik Panorama, da bi obšli nevarni drugi ledeni slap. Izbrali smo krajšo, nevarnejšo pot. Sveže odlomljeni ledeni bloki so nas spremljali skozi pravi labirint do 40 m visokih, visečih odlomov. Tako divje razbitih ledenikov nimamo v Alpah. Čez zadnjo pregrado smo pomagali z vrvjo tudi Rusoma, ki sta zaostala. Še utrudljiv vzpon z druge ploščadi po grušču do kraja za bivač na višini 3.900 metrov. Ob naših šotoreh smo zvečer uveljavljali svoje kuharske sposobnosti, v stenah pa so se rušili ledeni bloki in treskali v globino — pesem smrti!

Petek, 29. julija

Prvotni načrt, da bomo porabili na tej višini en dan za aklimatizacijo, smo opustili. Poizkusili bomo priti do nočišča ob Ptici. Poslovili smo se od obeh Rusov, ki nas bosta počakala, dokler se ne vrnemo. Prečkali smo tretjo ploščad. Težka Jožetova snemalna kamera zaradi mraza sabotira, zato smo jo »vskladili« v bližnjih skalah do povratka. Zadnja ledena pregrada je bila kratka in lažja. V zatrepu na zadnji ploščadi nas je že neusmiljeno

žgalo sonce. Navezani smo plezali po pečevju in razmočenem snegu v strmine Ptice. Ure bežijo. Prispeli smo na sedlo ob Ptici na višini 4.450 metrov. V led in sneg smo izkopali prostor za šotore. Bil je krasen večer. Nekje za oddaljenimi siluetami Elbrusa in Uže je umiral zadnji škrlat. Poezija! In realnost — počitek na trdem, mrzlem ledu. Spomnil sem se salame v hladilniku...

Sobota, 30. julija

Zgodnji smo bili. Plezanje po grebenu je lepo. Prvi skalni »žandar« nam je zaprl pot. Malo smo se zamudili, toda ne ustavili. Spet sneženi raz in drugi »žandar«, ki nam je vzel več časa. Naprej je bil še zelo dolg snežni greben. Občutili smo višino in zato napredovali zelo počasi. Noge so bile težke, srce pa smo čutili v vratu. Postajali smo in spet krenili naprej. Končno smo okrog poldneva dosegli vrh. Vsi, razen Goloba, ki je bil že lani na Kavkazu, smo tako prvič stali na pettisočaku. Veseli do prešernosti smo si segli v roke. Pogled na neskončno vrsto gora je čudovit. Vračali smo se po naši utirjeni gazi. Preko »žandarjev« smo si pomagali z vrvjo. Po kratkem počitku ob Ptici smo se spustili z vrvjo preko ledenih pobočij in žlebov. Znočilo se je že, ko je bil zadnji na zgornji ploščadi v zatrepu. Preko ledene pregrade smo tako plezali v soju čelnih svetilk in dosegli taborišče, kjer sta nam Igor in Volodja postregla s čajem. Počitka smo bili tudi že potrebni.

Nedelja, 31. julija

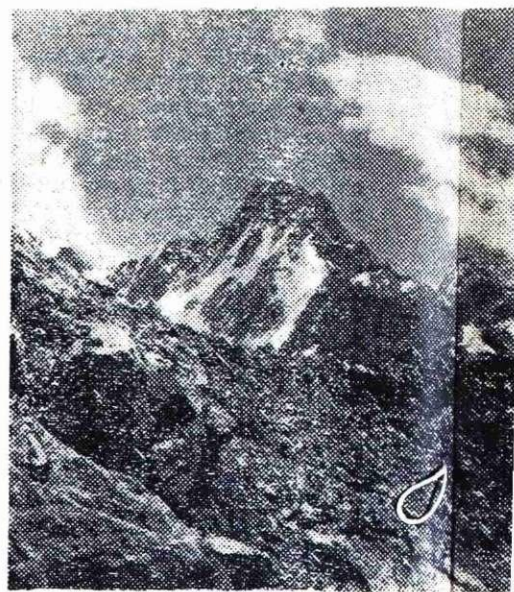
Zbudil nas je dež, ki nas je v krajših presledkih spremljal ves dan. Spet smo sestopali čez nevarne ledene serake, tokrat za spremembo v dežju. Neprijetno je bilo. Cico si je pri skoku čez razpoko poškodoval nogo. Vse bolj je zaostajal in smo zato sestopali počasi. Od spodnjih moren ledenika Mižirgi pa vse do tabora smo ga potem nosili. Sprejel nas je načelnik tabora Rahajev in nam čestital. S tem prvim uspehom smo dosegli zaupanje, ki nam je koristilo pri naših nadaljnjih načrtih. Ta večer nam je prijazna Bajkalka Fatima komaj sproti nanosila na mizo jedao in pijačo. Na pettisočaku Koštan-Tau smo izčrpali tudi rezervne kalorije.

Ponedeljek, 1. avgusta

Počitek. Skupaj smo sestavili program naslednjih vzponov po navezah. Napisal sem dolgo izčrpno poročilo inž. Seguli, ki je v domovini morda najtežje čakal obvestilo o naši dejavnosti. Fantje pa so sušili in urejali opremo ter igrali namizni tenis.

Torek, 2. avgusta

Sovjetski tečajniki so odšli z inštruktorji na ledenik

Zgornji del ostenja Ullu-Aus in Koštan-Tau

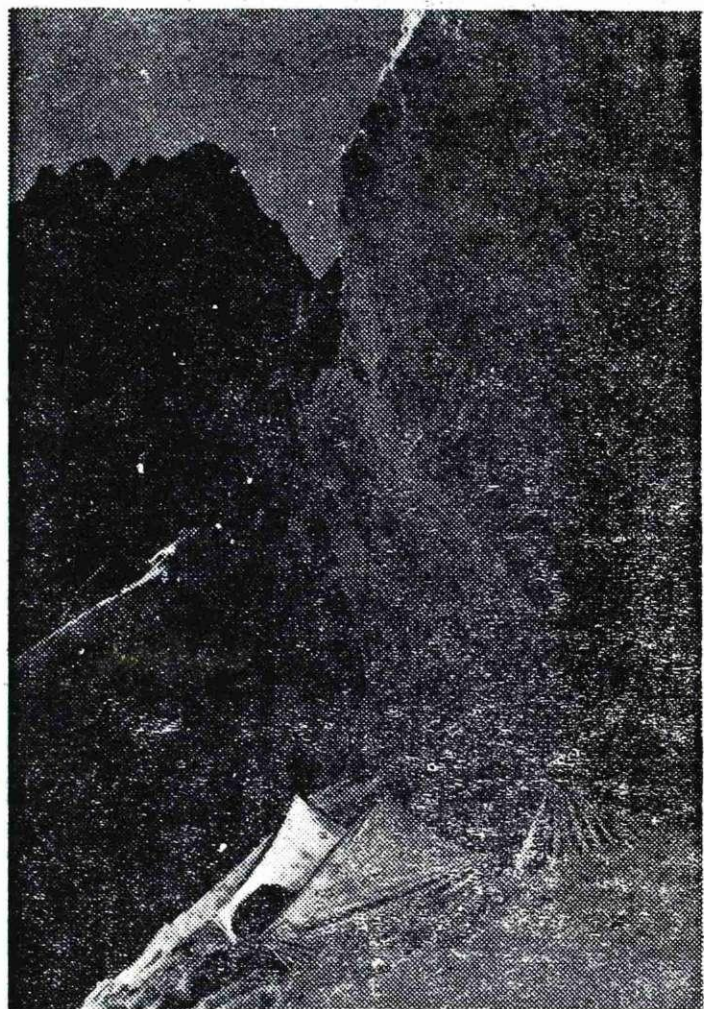
Mižirgi. Megla se je spustila la zelo nizko in ponujal se je dež. Po načrtu naj bi si ogledali s poldruga ure oddaljenega Misses-Koša zapadni del bezengijske stene in spomenik ponesrečenim alpinistom. Na pot pa smo odšli le Zupančič, Bernard in jaz. Ob vsej poti nas je spremljalo bujno in posebne vrste cvetje. Najbolj mi je bil všeč kavkaški rododendron, ki je podoben himalajskemu, vendar je žal že odcvetel. To rastlino sem želel imeti doma, odkar sem jo prvič videl v arboretumu Volčji potok.

Megla je bila gosta in razgleda nobenega. Na prijazni zelenici Misses-Koša je pločevinast bivač, podoben našemu bivaču IV, na Rušju, le da je zanemarjen in brez opreme. Dva loyca — domačina sta nam pokazala ogromno skalo, na kateri je več spominskih plošč ponesrečenim alpinistom. Poleg ruskih imen so tu imena Bolgarov, Čehov in Litvancev, ki so se ponesrečili v Dych-Tauu, Mižirgi in bezengijski steni. Malo stran je majhno pokopališče nekaterih izmed njih, ki so našli svoj večni mir v naročju silnih kavkaških gora. In tam na koncu je nova gomila s svežim cvetjem — inštruktor Julij Kendzovsky je letos julija strmoglavil po ledenem južnem kuloarju v Dych-Tauu. Pri spuščanju se mu je izruval klin. Zamišljeni smo se vrnili v taborišče. Popoldan in vso noč je močno deževalo. Zvečer smo zvedeli, da si je na ledeniku Mižirgi poškodoval nogo simpatični mojster športa Anekt.

Z načelnikom Žirnovom smo se sporazumeli, da bomo naslednje vzpone plezali po različnih smereh po navezah. V Kavkazu je namreč že kar pravilo, da plezata isto smer vsaj dve navezi — dvojka ali trojka. Ponoči so se z ledenika Mižirgi premočeni do kože vrnili sovjetski gorniki.

Sreda, 3. avgusta
Predvideni skupin je za del. Ponoči j višine 3500 r opremo, pre opise namer in kramljali ruskim inšt nik nas je dal in pri M vil pravisok so se večer več razživeli gije.

Četrtek, 4. avgusta
Vso noč je lo, tab da urniki prest

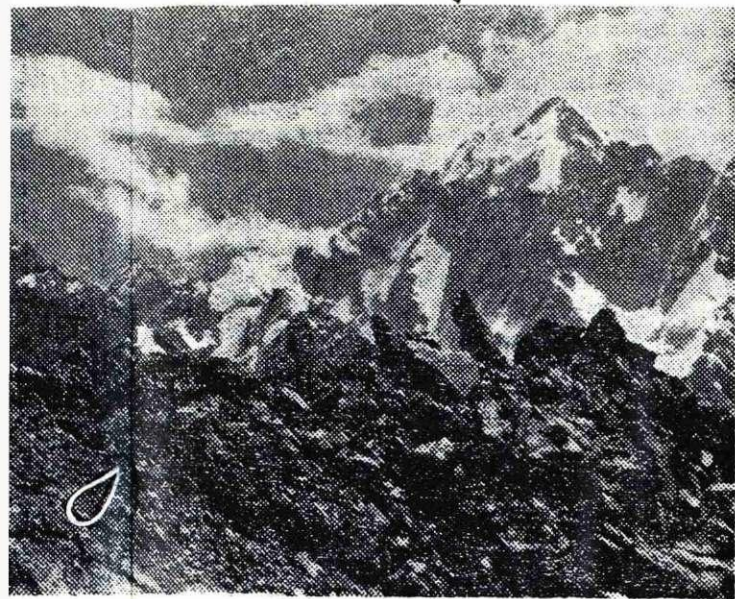

Zadnji žarki svetlobe na nočišču pod Ptico

Grobišče na Misses-Košu. V ozadju bezengijske stene

in Himalajo

Ir Kcstan-Tau (5179 m)

Sreda, 3. avgusta

Predvideni odhod naših skupin je zaradi dežja odpadel. Ponoči je padel sneg do višine 3500 m. Urejali smo opremo, preučevali tehnične opise nameranih vzponov in kramljali z Avstrijci ter ruskimi inštruktorji. Zdravnik nas je ponovno pregledal in pri Mitju spet ugotovil previsok pritisk. Fantje so se zvečer spet malo preveč razživel — obilje energije.

Četrtek, 4. avgusta

Vso noč je močno deževalo, tako da so narasli hudo-urniki prestopili bregove in

odnašali morenske nasipine. Sneg je padel še nižje. Avstrijci so kljub slabim izgledom odšli na avstrijski bivak — izhodišče na Sharo oziroma bezengijsko steno. Mi pa smo vsi skupaj odšli na izlet na Misses-Koš. Od tam je lep pogled tudi na Katyn-Tau in Gestolo, kjer bi radi plezali novo smer. Neverjetno, koliko grušča so preteklo noč nanosili hudo-urniki. Popoldne smo urejevali opremo ali igrali namizni tenis. Šele ta večer so se vrnili pogrešani Avstrijci z Dych-Taua, kjer jih je iznenadil snežni metej.

DALJE PRIHODNJE

V ledenem labirintu ledenika Mižirz

MIHA KLINAR ČAS NA BREZCESTJU

IV. del DILEMA

31. nadaljevanje

»Kaaaj?« postanejo prisotni pozorni.

»Polkovnika je prepričal, da našo pripravljenost za obrambo proti Italijanom in Nemcem samo hlinimo, v resnici pa hočemo povzročiti zmedo. Spomnil ga je nenapadalne pogodbe med Hitlerjem in Stalinom in imenoval Stalina za Hitlerjevega zaveznika. s tem pa tudi nas, da smo kot komunisti za obrambo države nezanesljivi in nevarni.«

»Tako?« se je jezila polasča prisotnih.

»Kaj pa jugoslovansko-sovjetska pogodba, podpisana v noči tik pred izbruhom vojne? Je ta za Smajda in polkovnika ničvreden papir,« se razburja Benedičič.

»Večina zanj niti ne ve. Premalo je bila popularizirana. Meščanski tisk jo je verjetno namenoma zamolčal. Ko bi vlada s to pogodbo malo bolj pohitela, bi se morda Hitler premislil in nas ne napadel,« pravi nekdo.

»Po toči je prepozno zvoniti,« Jože prekine pogovor, ker se mu zd: razpravljanje o tem v tem trenutku nepotrebno in odveč. Zanima ga samo zahrbtno Smajdovo podtikanje nepoštenih namenov organizaciji in ljudem, ki so dosledni protifašisti in ki so že osem let nenehno opozarjali na fašistično nevarnost, ki preti Evropi, in se proti tej nevarnosti borili proti pojavom fašizma vseh vrst doma, pa tudi v Španiji, kjer so zmago Francu omogočile prav zahodne vlade, kar se jim danes maščuje.« In kaj je ta, zeleni fašist še tvežlj?»

»To, kar sem povedal, in to, da nam vojska v nobenem primeru ne sme dati orožja in da nas mora oblast imeti nenehno na očeh.«

»Saj nas ima!« Benedičič z jeznim pogledom namigne na žandarje.

»Toda to še ni vse,« pravi Ferdo in pove, da je od šoferja, ki vozi štabnega oficirja za zvezo, zvedel, da je Smajd pregovoril poveljnika na Bohinjski Beli, da bo na razstrelitev cestnih in železniških mostov ter drugih strateških objektov počakal do zadnjega trenutka.

»Tako?« se Jožetu še bolj zmrača obraz. Za tako Smajdovo zahtevo se prav gotovo nekaj skriva? Uničevati posamezne strateške objekte prezgodaj res nima smisla, saj še lahko služijo za dovoz vojaških okrepitev na mejo. Toda okrepitve ni in kot je vsaj trenutno videti, jih še vedno ne nameravajo poslati, kakor da za sedaj zadošča za obrambo fronte oni slabo oboroženi oddelek osemdesetih mož.

»Kaj osemdeset?« seže v Jožetovo razglabljanje Benedičič. »Samo štirideset jih je. In še to niso graničarji, marveč sami rezervisti pod poveljstvom narednika Janka.«

»Narednika Janka?« začudeno pogledajo Benedičiča.

»Da, rezervnega narednika Novaka, frizerja, domačina, saj ga poznate?«

Morda bi se več pogovarjali o tem, da ni prišel skojevac Egon, tehnik, ki je pred nedavnim prišel kot praktikant v tovarno in o katerem le redki vedo, da je član komunistične mladine in da je član skojevskega okrožnega vodstva v Kranju. Od komunistov vesta zanj samo Jože in Ferdo, ki Egona predstavita prisotnim.

Egon je zasopel. Pripoveduje, da je bil pravkar v mestu in da je srečal občinskega odbornika zelenih in zapisovalca dnin v tovarni Bregarja in da ga je ta, misleč, da pripada meščanskim strankam, zasnubil, naj bi se pridružil pomožni straži, ki jo ustanavljajo.

»To ni novo. O tem je že pisal občinski lepak,« pravi Benedičič.

»Da, pisal,« pritrdi Egon še vedno zasopel. »A zakaj so jo pravzaprav ustanovili, to vedo samo krajevni voditelji zelenih! Ne za boj proti Nemcem, marveč zato, da bi ta straža preprečila v trenutku, ko bi se mestu približal sovražnik, miniranje mostov in tovarne...«

»Tako? Zdaj razumem Smajdove namene,« pravi Jože.

»Torej že veš?« ga pogleda Egon.

»Da, vem. Na poveljstvu na Beli je bil in zahteval od polkovnika, naj bi z miniranjem strateških objektov počakal do zadnjega trenutka.«

»Tako? Tega ne vem, vendar se ujema z Bregarjevim pripovedovanjem. Vendar to za nas ni najpomembnejše...«

»No, čakaj! Preprečenje razrušitve objektov, to je vendar...«

»Usluga sovražniku, vem!«

»Ne samo usluga, to je izdaja!«

»Seveda, a to še ni vse. Poveljstvo pomožne straže pripravlja tudi zaroto...«

»Zaroto?«

»Kakšno zaroto?«

»Proti komu?« zavalovijo vprašanja proti Egonu, Egon pa pravi: »Proti nam!« potem pa pove, kar mu je povedal Bregar, ki ni slutil, komu je izdal skrivnost, da bo pomožna straža v trenutku, ko se bo pred mestom pojavil sovražnik, pozaprila vse vidne komuniste in jih izročila zavojevalcem.

»Kaaaj?«

»Kako?«

»Zakaj?«

»Pripoveduj!« prekine Jože naraščajoči vihar ogorčenja in besa, toda tudi sam ni miren; tudi njemu je udarila kri v glavo.

In Egon pripoveduje, kako mu je izblebetal Bregar brez sleherne slutnje, da pripoveduje o zahrbtnih in izdajalskih namenih voditeljev pomožne straže članu komunistične mladine.

»Radi bi se prikupili zavojevalcem. Obetajo si, da jim bosta Hitler in Musollini podarila avtonomijo ali pa celo samostojno slovensko državo, kakor so jo ob okupaciji Čehoslovaške dobili Slovaki...«

S čudnimi občutki gneva in zaničevanja poslušajo Egonovo odkritje, ob katerem jim postaja vse, kar se že od nedelje zjutraj dogaja v mestni občini pod okriljem zelenih odbornikov, sumljivo.

»Razgnati bi jih bilo treba z biči kot Kristus farizeje in trgovce,« vzklikne Benedičič in sam ne ve, kako se je mogel spomniti teh besed, ki so mu ostale v spominu še iz šolskih klopi.

»Zares kakor farizeji so. Ob vsaki priliki imajo na ustih Kristusove besede, pa se ne spomnijo, da delajo s svojim ljudstvom, kakor so Judje s Kristusom in ljudstvom, ki je pričakovalo od Kristusa odrešenje,« reče tudi Jože. »Kristusa so vzeli v zakup in iz njega skovali svojo umazano oblast. Ko bi danes prišel Kristus mednje, bi prišel z bičem, saj so iz njegove cerkve že zdavnaj napravili jamo razbojnikov. A dokler smo tu mi, delajo račun brez krčmarja.«

»Bojim se, da bomo mi in ljudstvo morali plačati ta račun s svojo krvjo,« pravi Egon.

»Kaj naj storimo?« vpraša Benedičič zamišljeno. »Ce je tako, kar sta nam povedala ti in Ferdo, kaj še čakamo tu?«

»Zares, kaj še čakamo?« se oglase prisotni.

»Moramo. Zadnjo besedo bo rekla vojska,« pravi Jože.

»Vojska? Slišal si! Vojska uboga Smajda!«

»Mislim štab dravske divizije, s katerim je navezal stike centralni odbor stranke. Na odločitev štaba in centralnega odbora moramo počakati. Treba bo počakati na Rovnika!«

»Na Rovnika? A kdaj se bo vrnil?« jih skrbi.

»Najkasneje do dveh! Z vlakom, če ne bo našel drugega sredstva in se vrnil že prej. Ko pride Rovnik, nam bo vse jasno,« pravi Jože.

»Da, ko se vrne Rovnik...«

3

Rovnik pa čaka. Že sedem ur čaka v gostilni »Pri kmetu«. Sem ga je pripeljal tovariš, h kateremu so ga poslali in s katerim se je spoznal s pomočjo gesla kakor v ilegalnih časih, čeprav je te dni stranka po dobrih dvajsetih letih podtalnega delovanja začela delovati zopet legalno.

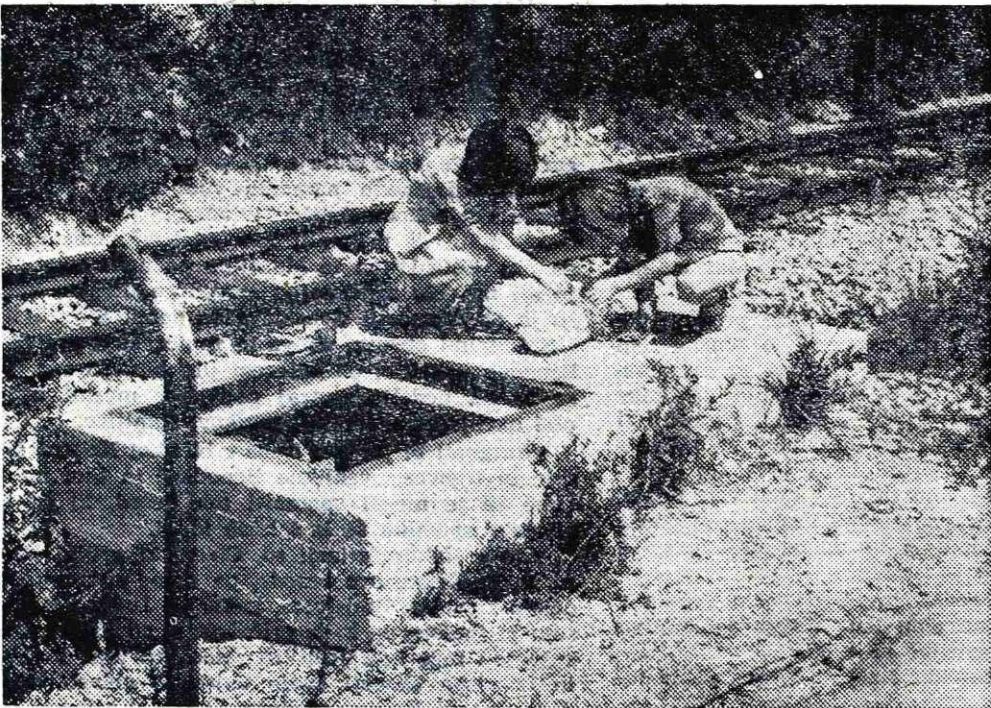
Zdaj je tu, toda ko je prišel v Ljubljano, je dvomil, da bo skozi vrvež ljubljanskih ulic lahko nemoteno našel javko. A je šlo lažje, kakor je mislil. Tovariš (nista vpraševala drug drugega po imenu) ga je samo spremil v tukajšnjo gostilno in ga prepustil tovarišu, nekemu Bujevcu (ta mu je povedal ime) in še nekaterim tovarišem, ki so prišli v Ljubljano po enakih opravkih kakor on, in jim naročil, naj počakajo, dokler se ne bo vrnil s tovarišema s centralnega odbora, ki sta že včeraj ali že pred dvema dnevoma v vojašnici na Taboru kot predstavnika centralnega odbora komunistične stranke Slovenije prosila za sprejem pri generalu Dravske divizije. Ta ju je sprejel in bil z odposlancema ne samo vljuden, marveč celo ljubezniv. Poslušal ju je, poslušal stališča slovenskih komunistov glede sovražnega fašističnega napada na Jugoslavijo.

»Komunisti smo pripravljeni najaktivneje sodelovati pri obrambi napadene domovine.«

Obvestilo

Avto-moto društvo Jesenice obvešča vse člane in ostale lastnike motornih vozil, da posluje servisna služba za podmazanje vozil z decembrom le enkrat tedensko in to vsak četrtek od 15. do 18. ure. V ostalih dnevih posluje servisna služba za ostala dela.

Avto-moto Jesenice

PA BREZ ZAMERE

Precej časa je že tega, ko smo prav v tej rubriki opozorili na nepokrit jašek med Cesto Viktorja Kežarja in železniško progo. Verjetno opozorilo takrat ni zvenelo preveč prepričljivo in se je zdelo neverjetno, da se ob tem jašku igrajo otroci, ker ga še do sedaj niso pokrili. To pot imamo za svojo trditev trdnější dokaz. Mogoče se bodo sedaj odgovorni le spomnili, da je jašek, ki je globok okrog 3 metrov, odprt že predolgo, da je vanj enkrat že padel otrok in je torej skrajni čas, da ga pokrijejo.

Zdaj, ko je zapadel sneg pa se je nevarnost še povečala.

S. H.

Učim ga, da naj bo pošten in dober

Ob praznikih sem bil priča dogodku, ki se mi zdi vreden, da ne gre v pozabo. Na jeseniški postaji sem namreč videl, kako je neki moški srednjih let potegnil iz žepa z robcem tudi tisočak, kateri mu je padel na tla, ne da bi to opazil. Poberal ga je fantek kakih 10 let in ga pokazal materi. Pokazal pa je tudi na človeka, ki je šel dalje po pe-

ronu. Mati mu je takoj dejala, da naj gre za njim in mu vrne tisočak. Dohitel ga je in mu vrnil izgubljeni bankovec. Moški ni bil videti niti preveč prizadet, saj ni bilo opaziti, da bi se fantku vsaj zahvalil, spravi je bankovec v žep in stopil v vlak proti Ljubljani.

V vlaku proti Gorici sem žensko s fantkom zopet opazil in prisedel k njima. Iz pogovora sem zvedel, da sta doma nekje od Podbrda. Fant naj bo pošten in dober, čeprav je reven mi je dejala, saj so tudi mene tako učili pokojni starši.

Gotovo ni to osamljen primer poštenja, a lepo je da starši že v rani mladosti učijo otroke spoštovanja do sočloveka in mu v mlado

srce vcepljajo čut do poštenja.

Večkrat slišimo, da je v današnjem hitrem tempu življenja, vedno manj poštenja in idealizma. Slišimo o nepoštenih ljudeh, ki ne ločijo svojega od tujega, o onih ki si v samopostrežnih trgovinah prilasčajo razno blago, čeprav jih k temu ne silijo slabi življenjski pogoji. Preprosta kmečka ali delovna ženska pa noče tujega tisočaka, ki ga je nekdo izgubil. ss

Dopisujte v ŽELEZARJA

Tudi to se primeri!

So stvari, ki so samo grde, kot na primer kupi smeti in drugih odpadkov, razni ostanki materiala itd., se pa tudi druge stvari, ki same na sebi niti niso grde, pa napravijo tu pa tam nekaterim ljudem škodo. Taka stvar, ki včasih dela ljudem škodo, je tudi tabla z voznim redom na parkirnem prostoru pred železarno.

Kdaj, na primer, pelje na Bled avtobus, ki je napisan za 18.02? Jaz ga nisem dočakal, vlak pa sem vseeno zamudil. (Menda je vozil poleti — kje si že, dolgo, toplo poletje)

Za tega vem jaz, da ne vozi, za kakšnega drugega pa verjetno kdo drug, ki je tudi to občutil na svoji mrzli koži...

Kdo ima pravzaprav dolžnost skrbeti, da so podatki na takih tablah resnični? Menda ne vsako prevozno podjetje za svoje? Ali pa vsaj ve vsako podjetje, kje in na koliko mestih so odhodi njihovih avtobusov zapisani? Ali jih dodaja in črta povsod in takoj, ko pride do spremembe? Zgleda, da ne! Pa bi bilo prav, če bi jih! Ko

Anton Novačan: »HERMAN CELJSKI«

Pred tednom dni je bila v našem gledališču premiera zgodovinske drame »Herman Celjski«, ki jo je napisal Anton Novačan, režiral pa prof. Jože Tomažič. Zaradi lažjega razumevanja objavljamo daljši prispevek, v katerem avtor obravnava zgodovino Celjanov.

Anton Novačan je v svoji žaloigri »Herman Celjski« uporabil sicer splošno znane zgodovinske dogodke, v katerih nastopajo prav tako zgodovinske osebe; za boljše razumevanje pa je potrebno poseči v zgodovino celjskih grofov. Najstarejši zgodovinski zapis iz prve polovice 12. stoletja govori le o gospodih Zovneških, ki so sprva gospodovali na svojem gradu Zovnek v Savinjski dolini, pozneje pa so podedovali obširna posestva z gradovi; med njimi tudi mesto in grad Celje; tako so postali gospodje Celjski leta 1341 — grofje Celjski. Od takrat se začneja dobrih sto let trajajoči nagel porast tega častihlepnega in mogočnega rodu, ki se je tako naglo in visoko povzpел v

bojih proti Habsburžanom, zlasti pa z rodbinskimi zvezami, s katerimi so segli daleč na sever in vzhod; grof Viljem Celjski se je oženil s kraljično Ano, hčerko poljskega kralja Kazimira Piasta; njegova hčerka Ana se je poročila leta 1401 s poljskim kraljem Vladislavom Jagielom; torej najožje sorodstvo s poljsko kraljevsko rodovino; grof Herman I. se je oženil s Katarino, hčerko bosanskega bana Štefana II. Kotromanića; njun sin Herman II. grof, deželni glavar Kranjske, je v bitki s Turki pri Nikopolju l. 1396 rešil življenje ogrskemu kralju Sigismundu Luksemburškemu, ki se je poročil s Hermanovo hčerjo Barbaro; torej najožje sorodstvo z ogrsko kraljevsko rodovino. Celjskim grofom je ta ženitev

prinesla nova velika posestva in bogastva ter dostojanstva, saj se od leta 1406 glasi njegov naslov grof Celjski in Zagorski, ban dalmatinski, hrvatski in slavonski. Celjani postajajo uglednejši in močnejši od Habsburžanov, katerih vazali so bili. Ko je 1418 izumrl rod Ortenburžanov, so grofje Celjski podedovali na podlagi dedne pogodbe še grofiji Ortenburg in Sternburg s številnimi gospodstvi na Koroškem in Kranjskem, med drugim tudi Radovljico. Herman II. in njegovi nasledniki so po dedni pogodbi postali dediči bosanskega kraljestva po kralju Tvrtku II, čemur pa so nasprotovali Ogrji in Turki. Hermanov sin prvorojenec in naslednik Friderik II. Celjski se je oženil z Elizabeto, hčerjo kneza Štefana Frankopana z otoka Krka; najožje sorodstvo torej z najuglednejšo hrvaško plemiško rodovino poleg Zrinjskih. Toda Elizabeto Frankopansko so našli mrtvo v postelji — v

Krapini; ljudski glas, zlasti pa Frankopani so dolžili Friderika, da je umoril svojo ženo Elizabeto zato, da se je nato lahko naskrivaj poročil z Veroniko Deseniško, hčerko revnega graščaka Deseniškega v Hrvatskem Zagorju. Herman je svojega nepokornega sina vrgel v ječo v Friderikovem stolpu. Veroniko Deseniško pa je obtožil čarovništva, toda trško sodišče jo je oprostilo po zaslugi njenega zagovornika. Po Hermanovem ukazu jo je vitez Jošt Soteški v kadi utopil na lovskem gradu Ostrovcu v Savinjski dolini. Veronikino truplo je osvobojeni Friderik nato pokopal v Jurklostru (po drugem ljudskem izročilu pa v Braslovčah).

Starec Herman II. ni doživel zaželenega najvišjega dostojanstva, ko je cesar Sigismund leta 1436 povzdignil grofa Friderika, njegovega sina Ulrika ter vse njune naslednike v državne kneze, ker je prejel umrl; pokopali so ga s kraljevskimi častmi v Pleterjah na Dolanjskem v veličastni gotski katedrali, ki jo je zgradil za mir in pokoj svoje duše — za številne krivice in umore. S tem, da jih

je imenoval za državne kneze, jim je podelil pravico do lastnega plemiškega sodišča v Celju, grofije je povišal v kneževine, dal rudogorski zakon ter pravico do kovanja lastnega denarja.

Dvorna politika in državno spletkarstvo sta dosegli višek za grofa Friderika II. in zadnjega celjskega grofa Ulrika II., ki se je oženil s Katarino Brankovičevno, hčerko srbskega despota (kralja). Ko je državni knez Ulrik II. postal še kraljevi namestnik češkega kraljestva in varuh ogrskega mladoletnega kralja Ladislava je sovraštvo ogrskih plemenitajev doseglo vrhunec; na vojaškem posvetu v beograjski trdnjavi so ga ogrski plemiči pod vodstvom mladega Hunjadija ubili ter mu odsekali glavo. Njegovo truplo so prenesli v Celje, kjer so ga pokopali v minoritski cerkvi. Nad grobom je nek vitez razbil celjski grb z besedami: »Danes grofje Celjski in nikdar več!« — Zadnji celjski grof Ulrik II., državni knez, ni zapustil moških potomcev (otroci so mu pomrli); zato je rodovina grofov Celjskih izumrla. Vdova Katarina Celjska iz srb-

Letos 14 milijonov S dinarjev za priznavalnine

Na zadnji seji upravnega odbora sklada za borce NOV skupščine občine Jesenice (v nadaljevanju UO sklada) je bilo osrednje vprašanje: metoda in kriterij za podeljevanje priznavalnine.

Okrog sklada je bilo v zadnjem času nekaj polemike v »Železarju« in TV-15. Razprava o pisanju dopisnika omenjenih listov je bila precej dolga in obširna. Na sejo je bil povabljen tudi dopisnik, žal pa se je ni udeležil. UO sklada je ugotovil, da so bile kritične pripombe dopisnika na račun sklada očitno posledica nespornosti ali celo nepoznavanja njegove vloge in nalog. Upravni odbor sklada ima status pravne osebe in posluje po svojih pravih ter statutu. Oba omenjena pravna akta sta potrdila oba zbora skupščine občine Jesenice. Na seji UO sklada so ugotovili, da se je vse delo odvijalo v duhu in skladno z omenjenima pravnima aktoma. In ne nazadnje gre za dejstvo, da je bil sklad ustanovljen na pobudo občinskega odbora ZBZ NOV Jesenice. Od devetih članov UO sklada je šest članov, ki so tudi člani občinskega odbora ZBZ NOV Jesenice.

Osnovno vodilo v delu UO sklada je, da skrbi za izboljšanje materialnega položaja borcev NOV. Ta skrb se kaže pri reševanju socialnih problemov borcev in njihovih ožjih svojcev v obliki priznavalnine, ki je lahko stalna, občasna ali enkratna.

Borci NOV, starši, vdove in otroci padlih ali po vojni umrlih borcev lahko pridobijo pravico do priznavalnine:

1. Kadar njihovi dohodki ne ustrezajo pogojem za primerno preživljanje.

2. Kadar so zaradi bolezni ali invalidnosti njihovi dohodki iz delovnega razmerja nižji in so s tem te osebe občutno prizadete.

3. Kadar gre za šolanje borcev, kizaradi aktivnega družbeno-političnega dela po vojni niso imeli možnosti za pridobitev ustrezne kvalifikacije.

4. V primerih rednega šolanja otrok padlih ali po vojni umrlih borcev, katerih dohodki družinske skupnosti ne ustrezajo življenjskim pogojem oziroma pogojem šolanja in internatske oskrbe.

5. V hudih bolezenskih primerih ali primerih smrti v družini borca, če to povzroči težak položaj.

Upravni odbor sklada je pri reševanju zahtevkov prosilcev tesno sodeloval s krajevnimi organizacijami ZBZ NOV.

Lani je bilo podeljenih:

— 70 stalnih priznavalnin v znesku od 5.000 do 30.000 S din;

— 164 enkratnih priznavalnin v znesku od 10.000 do 50.000 S din.

Upravni odbor sklada je razdelil tako 12.800.000 S din.

V letu 1966 je bilo podeljenih:

— 74 stalnih priznavalnin v znesku od 5.000 do 30.000 S din;

— 98 enkratnih priznavalnin v znesku od 20.000 do 50.000 S din.

Vsi upravičenci do priznavalnine so letos v septembru prejeli izreden enkratni 100 % znesek priznavalnine kot pomoč za nabavo ozimnice.

Pomoč pri šolanju, to je redno priznavalnino, dobivajo trije otroci padlih borcev NOV in en otrok po vojni umrlega borca v znesku od 10.000 do 20.000 S din.

UO sklada bo razdelil letos 13.978.000 S din.

To je sicer kratek povzetek in javni obračun dela UO sklada, prikazan v suhih številkah. Te številke pa dobijo drugo vrednoto, ko se srečajo z ljudmi, ki jih tare življenje. Morda pomenijo našim starejšim in mladim ljudem tudi drobec človeške topline, ki jo dandanes že vsi kar malo pogrešamo.

Vibr

ZAHVALA

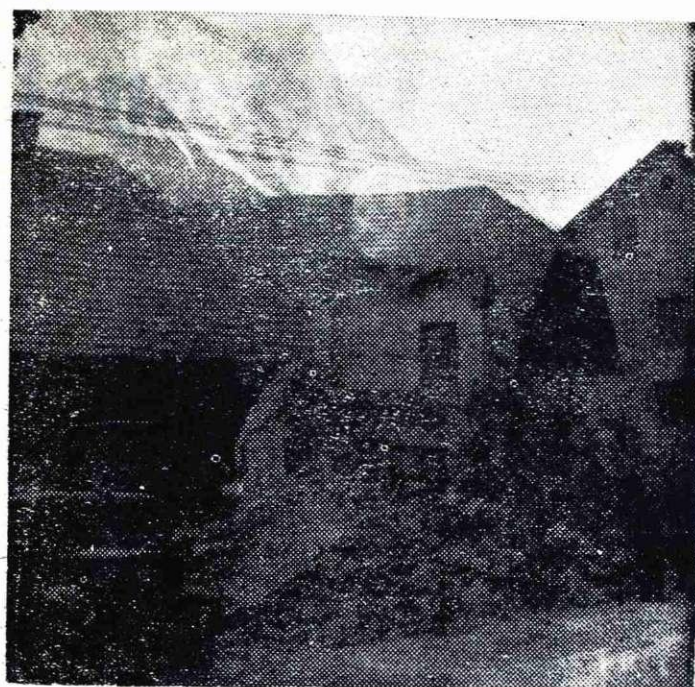
Izvršnemu odboru sindikata železarne in sindikalnemu odboru OTK se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel v času moje bolezni.

Jože Pezdirc
OTK

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč za mojo družino.

Jože Kosmač

Rajmundovo hišo so podrli in uredili pločnik za pešce, ki bodo sedaj tod prav gotovo bolj varni

Predavanja Rdečega križa pod Mežakljo

Krajevni odbor RK Podmežaklja, v sodelovanju z občinskim odborom RK Jesenice, vabi tako mladino kot starejše na predavanja, ki bodo v prvem delu obsegala navodila in praktična pojasnila, kako nuditi ponesrečenemu prvo pomoč pri raznih obolenjih ali nesrečah. Drugi del pa bo obsegal predavanje o načinu dela z ostalimi ljudmi. Datum začetka teh zelo zanimivih in poučnih predavanj bomo objavili v eni prihodnjih oddaj jesenjskega radia. Že danes opozarjamo, posebno člane in članice RK, naj si rezervirajo čas za ta res važna predavanja.

Predavanja bodo v dvorani KS Podmežaklja.

Krajevni odbor RK Podmežaklja

ske kraljeve rodovine Brankovičev se je tedaj morala borovati s Habsburžani, ki so zahtevali, da se uresniči dedna pogodba, sklenjena med grofom Celjskim in avstrijskim cesarjem Habsburžanom Friderikom. Voja za celjsko dediščino med celjsko vojsko, ki ji je poveljeval češki plemič Jan Vitovec (v slovenski narodni pesmi se imenuje Pegam) na eni strani, na drugi pa predvsem avstrijski cesar Friderik, nato še ogrski kralj Ladislav, knez Frankopan z otoka Krka in goriški grof, je opustošila slovensko ozemlje, kjer so bila največja posestva in državni fevdi državnih knezov Celjskih. Po vojaškem porazu je knežinja vdovi Katarini nazadnje ostal edini grad v Krškem, odkoder se je preselila v Dubrovnik, od tam na otok Krf in drugam, umrla pa je v visoki starosti pri Strumici v Makedoniji.

Nasilna smrt kneza Ulrika II. Celjskega v Beogradu je uničila najvišji državniški sen treh zadnjih grofov Celjskih, da bi namreč ustanovili svojo lastno jugoslovansko državo in da bi postali kra-

liji, kajti v teku desetletij so spletili najtesnejše politične, zlasti pa sorodniške zveze na jugu in vzhodu Evrope; državnim knezom Celjskim je pripadalo namreč skoraj vse slovensko ozemlje, kot grofje Celjski in Zagorski, bani dalmatinski, hrvatski in slavonski so bili v najožjem sorodstvu z bosanskim banom in dediči bosanskega kraljestva, s srbskim despotom (kraljem) Brankovićem, s hrvaškim plemstvom Frankopanov na jugu — Balkanu, knez in grof Ulrik II. namestnik ogrskega in češkega kralja, celjska grofica Barbara ogrska kraljica, najožje sorodstvo s poljsko kraljevo rodovino Jagielovičev. Kot državnik in politiki so se zelo vmešavali v politične zadeve Ogrske, Češke in Avstrije. Po smrti ogrskega kralja Sigismunda in njegove žene Barbare je knez Ulrik II. sklenil omožiti svojo hčer Elizabeto Celjsko s Hunjadijevim sinom Matijem Korvinom (kraljem Matjažem v slovenskih narodnih pesmih in pripovedkah), do poroke pa iz sovražnih nasprotstev ni prišlo kljub pismeni pogodbi Celjskih in Hunjadijev. Težišče

širokopotezne politike kneza Ulrika II., zadnjega grofa Celjskega, je bilo na Ogrskem in če bi se bil uresničil njegov državniški in politični načrt, bi ob Ogrski bile pridružene še vse slovenske dežele, Hrvatska in Srbija ter Bosna. Popolnoma zgrešena pa je domneva nekaterih starejših zgodovinarjev, da bi bili knezi in grofje Celjski nameravali ustanoviti narodnostno — jugoslovansko državo. Bili so srednjeveški fevdalci, katerim so tlačili naši predniki, brez narodne slovenske ali jugoslovanske zavesti, ki je še takrat ni bilo. Družba se je takrat namreč delila povsem drugače: v fevdalce (posvetne in cerkvene) — nekaj svobodnjakov ter ogromno večino tlačanov, prebujal pa se je že nov družbeni sloj — meščanstvo, med trgovci pa Židje, katere so večino smrtno preganjali, v kolikor se jim tu in tam ni posrečilo odkupiti se z zlatom ali pa s posojilom fevdalcem, ki so jih preganjali.

Povsem razumljivo je, da so zgodovinski dogodki in osebe te burne srednjeveške dobe zamikali številne slo-

venske pesnike in pisatelje, zlasti pa dramatike in celo operne skladatelje, da so jih uporabili za svoja književna in glasbena dela, ki so jih obogatili z bujno romantično domišljijo.

Ze slovenska narodna pesem »Pegam in Lambergar« opeva dva viteza, junaka in sicer sta to kranjski plemič Lambergar z gradu Kamen pri Begunjah na Gorenjskem ter češki vitez Jan Vitovec (Pegam — Čeh), ki je bil nekaj časa poveljnik celjske vojske; zgodovinski dogodek pa je boj med celjsko in cesarsko vojsko za celjsko dediščino po smrti zadnjega celjskega grofa in kneza Ulrika II.

Narodna pripovedka pripoveduje o hrabrih kmečkih teharskih fantih, ki jih je vodil postavni Mlinarjev Janez; ti so namreč neko noč v svoji vasi Teharje pri Celju ujeli grofa in kneza Ulrika II., ko je zalezoval lepe Teharčanke, med njimi najlepšo Marjetico, dekle Mlinarjevega Janeza. Izpustili so celjskega grofa šele takrat, ko jim je obljubil, da jih bo povzdignil v plemiški stan; tako so iz nje-

govih tlačanov postali ne samo svobodnjaki, temveč plemiči Teharski. — To narodno pripovedko je priredil Hočevar, izšla je v knjigi pod naslovom »Mlinarjev Janez«.

Anton Funtek je leta 1890 spesnil besedilo za opero »Teharski plemiči«, ki jo je uglasbil skladatelj Benjamin Ipavec. Po lastnem libretu je operni skladatelj Viktor Parma uprizoril v mariborski operi svojo opero »Urh, grof Celjski«.

Avtor prve slovenske žaloigre »Tugomer« Josip Jurčič je tik pred svojo smrtjo napisal žaloigro »Veronika Deseniška«, ki pa je izšla v knjigi leta 1886, šele po njegovi smrti.

Pisatelj Fran Detela je prav tako uporabil dogodke iz zgodovine grofov Celjskih v svojih dveh zgodovinskih romanih; leta 1885 je izdal knjigo »Veliki grof«, nato pa leta 1891 še knjigo »Pegam in Lambergar«, ki je bila dolga leta najboljša zgodovinska povest.

Uprizoritve na odru jesenjskega gledališča

Naš drugi največji pesnik Oton Župančič je spesnil žaloigro »Veronika Deseniška«.

Tudi upokoјenci so praznovali

V soboto, 3. decembra, ob 16. uri je društvo upokoјencev na Jesenicah priredilo v svojem domu lepo slavlje. Medtem, ko je jeseniška godba igrala na vrtu doma koračnice, so člani društva napolnili klubske prostore do zadnjega kotička.

Slavlje je začel podpredsednik Tine Lukan in pozdravil vse navzoče člane in goste: podpredsednika republiškega društva upokoјencev Franca Cerarja, zvezno poslanko Dolfko Boštjančičevo, direktorja železarne inž. Matveža Hafnerja, predsednika skupščine občine Jesenice Ludvika Slamnika, sekretarja občinskega komiteja ZKS Franceta Žvana in druge.

Preden je začel govoriti tajnik, so pevci-upokoјenci zapeli dve pesmi. Tajnik društva upokoјencev Jesenice Franc Toman je v svojem govoru naglasil, da so se zbrali v domu v tako velikem številu iz treh razlogov. Prvič zato, da se tudi upokoјenci spomnijo in počastijo 25-letnico vstaje, ki jo je na poziv KP Jugoslavije začel jugoslovanski proletarijat. Tudi v naši občini smo imeli že v prvih dneh upora nekaj partizanskih edinic, ki so jih sestavljali tovarniški delavci.

Drugi razlog pa je ta, da se tudi upokoјenci pridružijo vsem proizvajalcem, ki z novimi zmagami slavijo dan republike. Tretji razlog pa je ta, da tudi upokoјenci slavijo ta praznik z izročitvijo novih klubskih prostorov namenu. Tov. Toman je tudi govoril o drugem zasedanju AVNOJ, o zgodovinskih sklepih tega zasedanja in obrazložil njihov pomen. Za njim je poročal o gradnji novih prostorov vodja gradbenih del Tine Lukan. Med drugim je dejal: »Že lani, ko

smo se vselili v naš novi dom, smo takoj ugotovili, da so prostori premajhni. Začeli smo razmišljati o dozidavi. Naročili smo načrte in ko smo jih dobili, smo se vpraševali, od kod denar. Razmišljali smo, kaj vse lahko sami naredimo, da bi bili gradbeni stroški čim nižji. Odložili smo se, da začnemo z gradnjo v lastni režiji. 6. junija smo zasadili prve lopate. Delo je potekalo kar zadovoljivo. Med gradnjo se je pojavilo mnogo težav in ovir, ki pa smo jih z dobro voljo in s pomočjo članov ter z razumevanjem železarne, Gradisa in drugih uspešno premostili. Zgradili smo to, kar danes vidite. Opravljenih je bilo 3.360 delovnih ur, od tega 365 udarpiško, kar pomeni v denarju 73.000 S din. S prostovoljnimi prispevki smo zbrali okrog 100.000 dinarjev, približno milijon S din pa imamo dolga. Ko poročamo o tej gradnji, ne bi radi, da bi kdo to razumel kot bahništvo. Hoteli smo le pokazati da smo po našem mnenju dobro in skrbno gospodarili s sredstvi, ki so nam bila zapupana, saj smo samo na osnovnem predračunu prihranili do 50 %.

Tov. Lukan je svoje poročilo zaključil z besedami: »Naj nam ti naši klubski prostori služijo v zadovoljstvo za družabnost in prijetno kramljanje, pa tudi za kulturno izživljanje. Čuvajmo in negujmo to našo skupno lastnino. S težkimi denarji in

žulji smo zgradili vse to, ohranimo zanamcem, da bodo občutili, da smo tudi zanje gradili, ko smo jih prosili pomoči.

Upokoјence je pozdravila tudi Dolfka Boštjančičeva, jim čestitala k uspehu in

omenila na kratko pereče vprašanje pokojnin ter predvidene prevedbe za stare upokoјence. Po njenih besedah naj bi bilo vse to urejeno kmalu po novem letu.

Za zaključek uradnega dela je komorni zbor jes. Svo-

bode pod vodstvom Poldeta Ulage zapel več domačih pesmi. Še pozno v večer pa je vladalo tovariško vzdušje v novih klubskih prostorih doma upokoјencev.

ft

Slabe prometne zveze z Blejsko Dobravo

Odkar je železniško transportno podjetje ukinilo potniški vlak, ki je vozil tudi ob nedeljah na progi Podbrdo-Jesenice, nimajo prebivalci Blejske Dobreve nobene prometne zveze ob nedeljah, od 5.20 do 9.50, to je štiri in pol ure. Če hočejo na vlak proti Ljubljani, ki odhaja z Jesenic kmalu po osmi uri; morajo peš na Javornik, prav tako tudi na avtobus proti gornji savski dolini. Čudno se zdi in vendar je res, da ima tako velik kraj, kot je Dobrava z Lipcami in Kočno tako slabe prometne zveze.

Ob delavnikih so zveze vse-kakor dokaj ugodne. Po prvem vlaku ob 5.20 gre na Jesenice ob 7. uri šolski avtobus, za njim ob 7.40 redni potniški vlak in ob 8.45 zopet redni avtobus, ter ob 9.50 potniški vlak. Težko je razumeti zakaj ne pusti Ljubljana-transport, poslovna enota Jesenice v prometu vsaj eno vozilo tudi ob nedeljah dopoldne okoli osme ure, da bi tako marsikomu prihranila pešhojo na Javornik, kjer lahko dobi zvezo proti Ljubljani ali gornji savski dolini. Zdi se morda, da bi vožnja ob ne-

deljah ne bila dovolj rentabilna in da bi promet ne kril stroškov režije, a progo bi bilo mogoče vključiti na kakšno drugo že obstoječo progo in le-to podaljšati do Blejske Dobreve.

Tudi ob nedeljah popoldne odnosno proti večeru je zveza proti Jesenicam dokaj slaba, ali pa je sploh ni. Redni avtobus odpelje od pokopališča ob 16.30 in nato redni potniški vlak ob 17. uri, nato pa ni vse do 21.30 nobene prometne zveze. Marsikdo, ki pride v nedeljo na pokopališče na Dobravi z Jesenic, Koroške Bele in Ja-

vernika, bi se rad ustavil na Dobravi pri sorodnikih in znancih, mora pa se vrniti, ker nima nobenih prevoznih možnosti.

Skoraj neverjetno je, da danes ko imamo dobre prometne zveze skoraj z vsemi naselji in ob vsakem času ni boljše preskrbljeno tudi za Blejsko Dobravo. Avtobusna prevozna podjetja povsod skrbijo, da povezujejo vse kraje, da tako zadostijo potrebam prebivalstva, zato naj bi bila tudi povezava Jesenice-Blejska Dobrava in obratno, ob nedeljah boljše urejena.

sš

PROMETNO PODJETJE »LJUBLJANA TRANSPORT« POSLOVNA ENOTA JESENICE

vabi k sodelovanju

več delavcev — potnikov, ki se vozijo na delavskih progah Podbrezje, Zapuže, Bled, Krnica in Lipnica.

Nudimo vam priložnostno delo nadzora nad upravitelstvom do prevoza vozečih potnikov (nadzor nad mesečnimi vozovnicami) na vseh treh dneh.

Interesente prosimo, da se čimprej zgledajo osebno ali pisмено na upravi poslovne enote v svrhu sklenitve ustrezne pogodbe in podrobnejšega dogovora.

(leta 1924), za katero so takratni literarni kritiki menili, da bo zaradi pesniškega jezika in prisposodob ostala bolj knjižna drama, kot pa bi se uveljavila njena uprizoritev na gledališkem odru. Krivična kritika je Župančiča kot dramatika tako prizadela, da ni mogel napisati še druge žaloigre »Friderik« in tretje »Ulrik«, kot je bil nameraval. Žaloigra pa je kljub prerokbam kritikov doživljala velike uspehe na odskih deskah. Jeseniško občinstvo jo je imelo priložnost gledati v sezoni 1958/59 v režiji in sceni Bojana Čebulja; uprizorjena je bila dvanaajstkrat.

Bratko Kreft, najboljši dramatik za Ivanom Cankarjem, je leta 1932 izdal v knjigi dramo »Celjski grofje«, v kateri je na svojstven, napreden način obdelal zgodovinsko snov celjskih fevdalcev, katerim so tlačanili naši predniki. Kreftova drama je bila z največjim uspehom uprizorjena skoraj na vseh velikih odrih jugosl. gledališč in v tujini, celo v Pragi, kjer je izšla v knjigi, prevedena v češčino. Jeseniška premiera v

režiji Jožeta Tomažiča in sceni Srečka Tiča je bila v sezoni 1948/49 in je doživela z gostovanji v Bohinjski Bistrici in v Postojni skupno osemnajst predstav; pri treh predstavah je v vlogi Hermana II. gostoval prvak ljubljanske Drame Maks Furijan (pred njim sta igrala Riko Poženel in Srečko Tič).

Kot tretja gledališka igra je bila v sezoni 1951/52 uprizorjena ljudska igra »Mlinarjev Janez«, ki jo je po ljudskih pripovedkah in po knjižni izdaji »Mlinarjev Janez« napisal Jože Tomažič. Ta množična ljudska igra je doživela svoj krst 28. novembra 1951 v avtorjevi režiji, sceno pa je oskrbel Bojan Čebulj, igrali pa so jo enajstkrat.

Zelo pestro in polno nemir je bilo življenje Antona Nováčana. Rodil se je leta 1887 v Zadobrovcu blizu Trnovelji pri Celju, kjer je obiskoval slovensko in nemško osnovno šolo ter nižjo gimnazijo. V 4. razredu nižje gimnazije je padel iz grščine brez pravice do popravnega izpita; ker so ga starši hoteli poslati delat v celjsko tovarno, je pobegnil z doma

v Zagreb, kjer se je sam preživljal z nočnim delom v neki pekarni, hkrati pa je uspešno končal četrti razred nižje gimnazije. Nato je hotel pobegniti v Mandžurijo, a so ga na meji zavrnil iz šole pa izključili. Kljub temu je kot privatist končal peti in šesti razred gimnazije v Zagrebu, sedmega v Karlovcu, osmega v Varaždinu, kjer je tudi maturiral. Po maturi je študiral pravo v Pragi, nato v Parizu, v Münchnu in v Moskvi. Med tem je v začetku prve svetovne vojne bil zaprt v Celju, in Grazu, nato je bil vojak. Po končani prvi svetovni vojni je kot pravnik z znanjem tujih jezikov (nemščine, francoščine, češčine, poljščine in ruščine) bil v diplomatski službi (tiskovni ataše jugoslovanskega poslanstva v Varšavi, odpravnik poslov v Kairu, konzul v Celovcu), kot odvetnik je nato odprl lastno pisarno. Iz teh sicer skopih podatkov njegovega življenjepisa je razvidno, da je bil vsekakor svetovljan, nemiren duh, svobodnjak popotnik in politični upornik. Baval se je s politiko in izdajal v Celju slovenski re-

publikanski list »Naša vas«; po prepovedi le-tega je izdal list »Republikanec«, ob volitvah leta 1923 je kandidiral na samostojni slovenski republikanski listi ter propadel. Umrl je leta 1951.

Anton Nováčan je kot pesnik, pisatelj in dramatik bil sopotnik slovenske moderne (Kette, Murn, Cankar, Župančič); pisal je pod vpilvom slovenskih in hrvaških impresionistov ter francoskih naturalistov. Snov za svoje črtice, novele in povesti je zajemal iz kmečkega življenja; kot pisatelj je izdal leta 1912 in 1913 dve knjigi kmečkih novel »Naša vas«, leta 1923 pa zbirko desetih kmečkih povesti »Samosilnik«; leta 1921 je izdal kmečko dramo »Veleja«, tej pa je leta 1928 sledila romantična tragedija »Herman Celjski«.

Po treh uprizoritvah gledaliških iger iz življenja grofov Celjskih je jeseniško gledališče uprizorilo še četrto dramsko delo in sicer romantično dramo »Herman Celjski«, ki je napisana z množično zasedbo, tako da bi jo lahko imenovali veliko ljud-

sko igro v najboljšem pomenu besede in ki je Novačanova najzrelejšo dramsko delo, prevedeno v srbohrvaščino in češčino. Poleg znanih zgodovinskih dogodkov so zgodovinske osebe: Herman II., njegova sinova Friderik II. in Herman III., hčerka Barbara, ogrska kraljica, viteza Jošt Soteški in Herič, dvorni kaplan Enej Silvij Piccolomini (poznejši papež) in Veronika z Desenic, medtem ko so druge osebe izmišljene. Upor v človeku je bila njegova osebna težnja, ki jo je izrazil že v svojih kmečkih povestih, zlasti pa v žaloigri »Herman Celjski«. Duhovno upornišvo ga razvnela kot romantika, človeški nagoni pa ga vežejo kot naturalista.

»Herman Celjski« je prva drama zasnovane trilogije »Celjska kronika« (kakor se v resnici imenuje ohranjena kronika o grofih Celjskih neznanega letopisca), medtem ko drugega in tretjega dela — verjetno »Friderik Celjski« in »Ulrik Celjski« — žal ni napisal, slično kot ju ni spesnil Oton Župančič.

Jože Tomažič

Tretja premiera v gledališču

Vse kaže, da se vremena našemu gledališču v zvezi z zanimanjem občinstva jasniijo. Statistični podatki prvih treh mesecev letošnje sezone vsebujejo razveseljive številke. Komedijski »Boter Andraž« je doživela do zdaj 9 predstav s povprečnim obiskom 288 gledalcev na predstavo. Prežih-Mikelnova ljudska igra »Samorastniki« pa je bila uprizorjena v letošnji sezoni že enajstkrat s povprečnim obiskom 301 gledalec na vsaki predstavi.

Če se spomnimo na večkrat zelo boren obisk gledalcev pri predstavah v bližnji preteklosti, potem so zgornje številke res ohrabrujoče. To tudi dokazuje, da ima naša gledališka hiša svoje občinstvo.

Kot tretjo premiero letošnje sezone so pripravili naši gledališčniki Antona Novačana zgodovinsko dramo »Herman Celjski«. Obdobje močnejših celjskih fevdalcev je že več slovenskih piscev dramsko obdelalo. Poleg tega poznamo tudi tri slovenske opere, ki imajo libreto s to tematiko. Med njimi je najbolj znana »Veronika Deseniška«, ki jo je napisal sodobni slovenski skladatelj Danilo Švara.

Novačan je napisal dramo o celjskih grofih z nekoliko romantičnim prizvokom ter je pri tem precej idealiziral nekatere osebnosti. Samo dogajanje je tudi preveč razvlekel. Zato ne bi prav nič škodovalo, če bi režiser posebno drugo dejanje nekoliko skrajšal. Vendar je dela kljub temu solidno napisano in lahko pritegne gledalca predvsem zaradi močne dramske napetosti.

Režiser Jože Tomažič se je močno potrudil da bi z dogajanjem na odru podprl značaj posameznih protagonistov. To mu je tudi lepo uspelo, čeprav je imel nekaj težav z mladimi igralci epizodnih vlog ter statisti. Imel pa je tudi pri izbiri glavnih

igralcev srečno roko. Dobro mu je pomagal tudi Srečko Tič, ki je s skromnimi sredstvi ustvaril imenitno sceno.

Novačanova drama zahteva številno igralsko zasedbo in nekatere vloge so zelo zahtevne. V naslovni vlogi je po precej dolgem premoru nastopil Tine Rant. S svojo kreacijo je pokazal zelo bogat register igralskega znanja in naporno vlogo je pri premieri posebno od drugega dejanja naprej odigral v velikem slogu. Med starimi znanci, ki so se s to predstavo ponovno vrnili na naše gledališke deske, moram omeniti Jerneja Pogačnika v odlično odigrani vlogi gvardijana ter Srečka Minariča, ki je kreiral poslanika kralja Tvrtka.

V ostalih večjih vlogah so z uspehom nastopili: Stanka Geršakova, Vlasta Pavličeva, Vera Smukavčeva, Rezka Torcarjeva, Slavko Polanc, Franci Pogačnik, Janez Kavčič, Jože Varl, Pavel Lotrič in Franci Lotrič. V manjših vlogah pa je igral naš mlajši rod gledališčnikov: Zvone Zelenjak, Ivan Herman, Ivan Berlot, Brane Čarman, France Prevc, Franc Zgonc, Drago Trhovník in Janez Rozman.

S to premiero je gledališče »Tone Čufar« dokazalo, da redno izpolnjuje svoj delovni program. Do konca leta bomo videli še otroško igro in s tem bodo uprizorjene štiri izmed osmih planiranih premier. Tako naša gledališka

hiša uspešno nadaljuje svoje kulturno poslanstvo na področju odrske umetnosti!

Uspeh mladih jeseniških telovadcev

Turnir republik v orodni telovadbi je že tradicionalen. Letos bo v Beogradu. Vsaka republika sestavi člansko in mladinsko, moško in žensko reprezentanco. V ta namen so bile v Ljubljani 27. novembra izbirne tekme, ki so se jih udeležili tudi trije mladi telovadci z Jesenic. Dva izmed njih sta se presenetljivo uvrstila v mladinsko reprezentanco Slovenije. Slavko Banošek je bil prvi, Vanje Aleš četrti, Stanko Križnar pa šesti. V reprezentanco se je uvrstilo prvih pet tekmovalcev.

Tako so mladi jeseniški telovadci dodali lanskega uspehu še en uspeh. Lani so sodelovali na republiškem prvenstvu v orodni telovadbi in v ekipni konkurenci osvojili prvo mesto. Kot vrsta pa so sodelovali tudi na državnem prvenstvu v Slavonkem Brodu. Na Jesenicah se tako zopet uveljavlja orodna telovadba, ki je bila včasih zelo popularna, saj so Jesenice dale tudi že državne reprezentante.

Oblak

Slavko Banošek na bradlji

Koncert na Javorniku

Ob dnevu republike je na Javorniku gostoval moški pevski zbor kulturno prosvetnega društva »Franc Zgonik« iz Branika. Tako so pevci iz Branika vrnil obisk godbenikom in pevcem ter folklorni skupini z Javornika, ki so pred kratkim gostovali v Braniku.

Celovečerni koncert je bil razdeljen v dva dela. Že v prvem delu koncerta so se predstavili s pesmimi, ki so navdušile poslušalce v dvorani. Omenimo naj samo nekaj pesmi, ki so jih zapeli in so bile gledalcem oziroma poslušalcem zelo všeč. Ugajala je Gallusova pesem »Glej-te, kako umira pravični«, Fosterjeva »Večerni Ave« ter odlomki iz oper »Nabuco« in »Faust«.

Pred koncertom je spregovoril nekaj besed o dnevu

republike predsednik krajevnega odbora SZDL Jaka Svetina, med odmorom pa direktor slovenskega časopisa »Lipa«, ki izhaja v Buenos Airesu Andrej Škrbec. Med svojim bivanjem v Jugoslaviji je zbral veliko lepih vtisov. O naših ljudeh, o vsem tem, kar smo zgradili novega po osvoboditvi, pa bo pisal in pripovedoval svojim rojakom v Argentini. Govoril je tudi o naših izseljencih, ki živijo v Argentini ter njihovih prizadevanjih, da bi ohranili slovensko besedo in našo lepo pesem. V Buenos Airesu imajo naši rojaki tri velika kulturno-prosvetna društva, ki vsako leto za dan republike pripravijo enoten kulturni program.

Po koncertu so javorniški Svobodaši priredili družabni večer gostom iz Branika. Na družabnem večeru je bilo tudi veliko aktivnih članov javorniške Svobode. Tako koncert, kakor tudi družabni večer, ki je potekal v prijetnem razpoloženju, bo ostal vsem še dolgo v lepem spominu.

Prihodnje leto bodo v Braniku praznovali stoletnico, odkar je bila ustanovljena slovenska čitalnica. V ta namen pripravljajo obširen kulturni program in če bodo dane možnosti, bodo tudi javorniški Svobodaši s svojim programom prispevali svoj delež k počastitvi njihovega jubileja.

Pomembna obletnica

V torek, 6. decembra, je minilo 30 let, odkar je na občinskih volitvah na Koroški Beli zmagala lista slovenskega delovnega ljudstva (SDL). Nosilec kandidature je bil Vencelj Perko. Tako razgiban pripravi in poteka volitev na Koroški Beli ne pomnijo. Drug drugemu sta stala nasproti dva vplivna nasprotnika. V volilnih imenikih je bilo vpisanih 1167 volivcev, od katerih ni volilo 229 volivcev. Lista SDL je dobila 427 glasov, od tega 236 na Javorniku in 101 glas na Koroški Beli. Lista JRZ 398 glasov od tega na Javorniku 223 in 175 na Kor. Beli in 7 odbornikov lista JNS pa 116 glasov in

enega odbornika. Za to listo je bilo na Javorniku oddanih 94 in na Kor. Beli 19 glasov. V novi občinski odbor je bilo z liste SDL izvoljenih 16 odbornikov.

Takoj po izvolitvi je novi občinski odbor, ki ga je vodil Vencelj Perko, sprejel delovni program, ki je bil zelo obširen. Ena od najvažnejših nalog je bila, da na Koroški Beli zgradijo novo šolsko poslopje, ker je bilo prejšnje že dotrajano in tudi premajhno. Imenovali so gradbeni odbor in začeli z gradnjo objekta. Pri uresničevanju programa so imeli velike težave, ki so jih povzročale takratne oblasti.

Pomembna vloga je občinski

odbor odigral tudi takrat ko so razpravljali o izbiri lokacije za izgradnjo nove okrajne bolnišnice. Najprej so predlagali, da bi novo bolnišnico zgradili v bližini Radovljice, pozneje pa so se le odločili za drugo varianto in začeli z izgradnjo nove bolnišnice na Jesenicah.

Kljub nasprotovanju takratnih oblasti je občinski odbor na Koroški Beli rešil precej točk v svojem programu. Ker odborniki niso klonili, takratnim oblastem ni preostalo drugega, kakor da so 9. marca 1940 razrešili občinski odbor na Koroški Beli. Župan Vencelj Perko je moral v internacijo v Bilečo. Tudi šolskega poslopja niso mogli zgraditi do kraja, ker jih je

prehitela druga svetovna vojna. Načrt nove šole na Koroški Beli je predvideval, da bi poslopje imelo dva trakta. Zgradili so le objekt, v katerem še danes poučujejo učence. Šele pred kratkim je bila uresničena ideja takratnega občinskega odbora na Koroški beli in so po 25 letih spet začeli poučevati učence v prenovljeni stari šoli.

Zmaga liste SDL na občinskih volitvah pred 30. leti je bila zelo pomembna, kajti samo na Koroški Beli je uspelo zmagati kandidatom s te liste. Bila je edina občina na Gorenjskem, kjer so imeli oblast napredno misleči in usmerjeni delavci v svojih rokah

-or

-or

Več kot 22 ton starega papirja

Zbiranje starega papirja je na osnovni šoli »Tone Čufar« na Jesenicah že davno postalo tradicija. »Papirna akcija«, kakor to dejavnost imenujemo, je vsako šolsko leto skrb vseh: učencev, razrednih in šolskih skupnosti ter vsega učiteljskega zbora. V šolskem koledarju načrtujemo vsako leto dve takšni akciji: eno jeseni, drugo spomladi.

Od leta 1959, ko so se te akcije začele, je bila še vsaka uspešnejša od prejšnje. Začeli smo s šestimi tonami; ko je bilo doseženih deset ton, smo bili že zelo zadovoljni in prepričani, da se kaj dosti več ne da doseči, saj je to pomenilo povprečno deset kilogramov na učenca. Vendar otroci so nas presenečali: v naslednji je bilo zbranega dvanaest, potem petnajst in nazadnje devetnajst ton papirja. Tedaj smo si dejali, da smo verjetno dosegli višek, saj je to pomenilo, da je v povprečju vsak naš učenec zbral in prinesel dvajset kilogramov papirja.

Letošnja jesenska akcija pa je bila dogodek zase. Zaradi utesnjenih prostorov smo jo raztegnili na štiri dni. DINOS naj bi namreč sproti embalaral ves papir. Pa že prvi dan ni šlo; papirja je bilo dosti več, kot smo pričakovali.

Potem je prišel na vrsto 7. razred. Vedeli smo, da bo tekmovalje — pri papirni akciji oddelki namreč tekmujejo med seboj — v tem razredu najbolj zagrizeno. V 7. a je letos razrednik tov. Jože Dakskofler, ki papirno akcijo jemlje kot svojo osebno nalogo in zna razvneti otroke, 7. c pa se je že v pomladanski papirni akciji potegoval za prvo mesto. Pa so res številke rasle od ure do ure, dokler nismo prišli do štirih ton pri vsakem od teh dveh oddelkov. Tedaj se je šele začelo. Iznajdljivost otrok ni poznala meja; celo poplava, ki je prizadela skladišče podjetja »Izolirka«, jim je prišla prav: tam so dobili dragocene kilograme vreč iz natronskega papirja. Do zadnjega trenutka nihče ni vedel, kdo bo koga, dokler se rok ni iztekel. Tedaj se je izkazalo, da so »ajejci« le prekosili svoje sovratnike iz »c« oddelka, čeprav le za nekaj sto kilogramov. Na proslavi ob dnevu republike so prejeli učenci iz 7. a prehodno diplomu najboljšega oddelka v papirni akciji. Pravijo, da jo bodo znali obdržati...

Ko smo zbrali vse številke, se je izkazalo, da so naši učenci prinesli (bolje: pridelali) 22.576 kilogramov starega papirja. Torej spet rekord. Embalaranje je trajalo celih deset dni! In prav nič več ne dvomimo, da bodo naši otroci v pomladanski papirni akciji ta svoj dosežek spet preseгли. Še posebej zaradi tega, ker se v akcijo vse bolj vključujejo tudi starši. Zato nas straši čudna odkupna politika podjetja DINOS, saj je bilo splošno popolnoma negotovo, ali bodo karton sploh odkupovali ali ne. Še vedno pa visi v

zraku odkup vreč iz natronskega papirja. Naše papirnice namreč star papir uvažajo, mi pa lepenko izvažamo v Italijo...

In finančni učinek? Sleherni učenec pusti od vsakega kilograma pripeljanega papirja pet starih dinarjev v blagajni šolske skupnosti učencev, medtem ko preostanek dobi izplačan. Samo od te papirne akcije se je torej steklo v blagajno šolske skupnosti učencev čez sto tisoč starih dinarjev. S tem denarjem bosta šla oba najbolj pridna oddelka — 7. a in 7. c — na enodnevno ekskurzijo v papirnico Količevo, pa še bo ostalo za zaključno ekskurzijo 8. razredov. To pa je tudi namen akcije: pomagati predvsem skupnosti, potem pa še sebi.

Četrtninalni turnir za prvenstvo društva

Te dni je bil končan četrtninalni turnir za prvenstvo društva, na katerem je sodelovalo 13 III. in IV. kategorikov. Najboljših šest igralcev pa se je uvrstilo na polfinalni turnir, ki se je pričel v petek 9. decembra.

Tehnični rezultati:
1. Borenovič Djuro
2. Balanč Miha
3. Pibersnik Jaka
4. Vuković Milan
5. Krivic Alojz
6. Slivnik Tine

Š A H

Zadnje dni novembra se je pričelo najkvalitetnejše tekmovalje, to je moštveno tekmovalje za prvenstvo Slovenije. Pravico direktnega vstopa na to tekmovalje sta imeli lanskoletni najboljši uvrščeni moštvi, ŠK Novinar iz Ljubljane in SD Jesenice. Za 3. in 4. udeleženca pa sta se uvrstili moštvi SD Ljubljane in ŠK Branika iz Maribora po predtekmovaljih po skupnostih in z ozirom na uvrstitve v II. slovenski šahovski ligi.

Ze v I. kolu sta se v Ljubljani srečala največja kandidata za osvojitev moškega prvenstva: ŠK Novinar in SD Jesenice. Ker sta ostali moštvi kvalitetnejše slabši, je že prvi dvoboj odločal o prvaku. Moštvo ŠK Novinar je nastopilo v najmočnejši postavi z velemojstrom Parmo na čelu, z mojstrom Kržišnikom, žensko prvakinjo Jugoslavije Liljakovo, s slovenskim mla-

Poglavitni pa je vzgojni učinek teh akcij. Za take uspehe je treba delati. Mlad človek se uči spoznavati, v kako trdih rokah je denar. Zanj se je treba truditi. Hkrati pa se v tem našem mladem človeku oblikuje občutek pripadnosti določeni skupnosti: važno je, koliko papirja bo zbral oddelki, koliko ga bo zbrala šola v celoti. Kdo bo torej boljši član razredne pionirske skupnosti, kdo bo več prispeval k uspehu šolske skupnosti učencev?

Zato menimo, da so prav papirne akcije nepogrešljiv del našega vzgojnega dela. Vživeli smo se vanje, postale so del našega vsakdanjega dela, del nas samih. In če nam prinašajo prah in umazanijo, nam pa hkrati dokazujejo, da imamo v naših mladih dober rod, ki bo znal delati in ki bo znal ločiti koristi skupnosti od koristi posameznika.

- on

Otroci za dan republike

Na osnovni šoli »Tone Čufar« na Jesenicah so slovesno praznovali dan republike. Na proslavi se je zbralo več kot devetsto učencev, da bi počastili praznik in pregledali svoje delovne uspehe, hkrati pa sprejeli medse več kot sto cicibanov. V svečanem delu proslave je razen mladinskega pevskega zbora sodeloval še deklamatorski zbor učencev iz 5. razreda.

Na proslavi so razglasili rezultate internega tekmovalja med oddelki in razredi. Med seboj tekmujejo oddelki 1. in 2. razreda, 3. in 4. razreda, 5. in 6. razreda ter 7. in 8. razreda. V štirih tekmovalnih skupinah si oddelki prizadevajo doseči prvo mesto kar zadeva čistočo, disciplino, delovne akcije in seveda učni uspeh, pri katerem sleherna znanostna ocena nevarno zmanjšuje število točk. Tokrat so prvouvrščenim oddelkom prvič razdelili prehodne zastavice, ki vise pred vhodom v učilnice. Tako se že ob prihodu v šolo vidi, kje domujejo najbolj pridni učenci. Oddelki, ki so se prebili na drugo mesto, so prejeli prehodne diplome, čudovito delo predavatelja za likovni pouk tov. Slavka Ilčiča. Že popoldne je bilo čutiti, da so na novo uvedena vidna priznanja za delovne uspehe razvnela med učenci zdravo tekmovalno vzdušje. Zdaj vsi hočejo dobiti diplome, če že ne zastavice... Toda v 8. c, pa tudi v drugih oddelkih, ki so si jo pridobili, so zatrjevali razredničarki, da je ne dajo iz rok, kar pomeni, da se bodo učili še bolj, kot so se doslej.

Zatem so govorili o uspehih, ki so jih dosegli učenci člani proizvodne zadruge »Mladi kovinar«. Zadruga deluje že četrto leto, vendar se je šele letos povzpela ne le do rentabilnosti, temveč je postala organizacija, ki zagotavlja svojim članom brez-

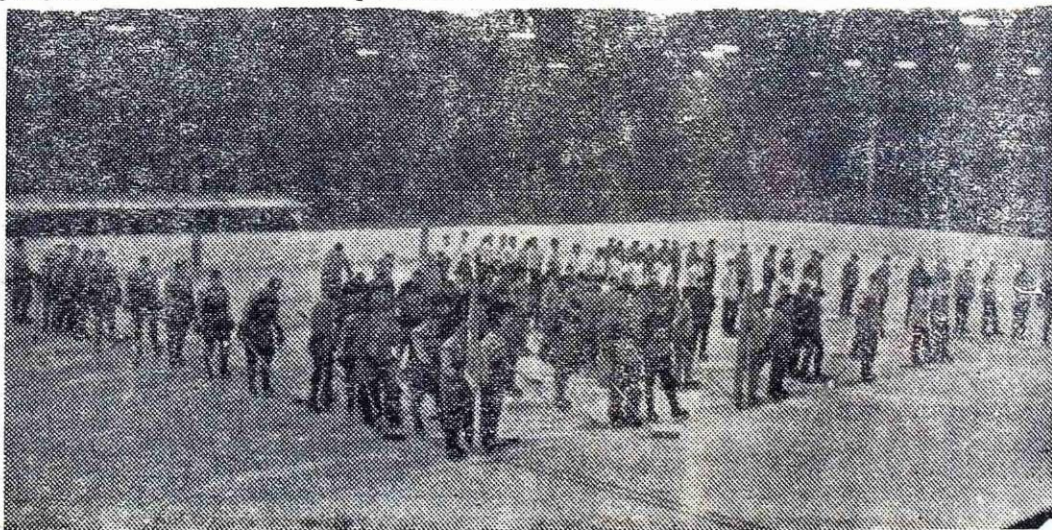
skrbne počitnice, šolski skupnosti učencev pa lep vir dohodkov. Samo pri stojalih, ki jih izdelujejo za Državno založbo Slovenije, so zaslužili člani proizvodne zadruge »Mladi kovinar« nekaj sto tisoč starih dinarjev. Ta denar, o katerem odločajo samoupravni organi zadruge, v katerih imajo učenci-delavci odločilno besedo, nameravajo porabiti predvsem za letovanje na morju, hkrati pa bodo z njim lahko pomagali svojim tovarišem ob ekskurzijah, jih namenili za nakup novih strojev in boljšega orodja ali jih porabili za namene, ki jih vsebuje statut zadruge učencev »Mladi kovinar«.

Ker po mnenju mentorja te zadruge in organizatorja proizvodnega dela tov. Dušana Hribarja nekateri učenci prednjačijo pri delu, so letem razdelili knjižne nagrade. Prejeli so jih Janko Zalkar, Marijan Ogrin, Dušan Gregorič in Rado Hukič iz 7. c ter Mirko Rožman in Zoran Strugar iz 7. c in Jože Bizjak iz 8. c. Tokrat so še upoštevali predvsem delo v zadrugi, vendar statut zadruge terja, da so člani zadruge ne le dobri delavci, temveč tudi dobri učenci. Zato si bodo morali nekateri med njimi prizadevati za boljši učni uspeh.

Ko so nagradili še najboljši oddelki v jesenski papirni akciji, so proslavo zaključili s sprejemom cicibanov v pionirsko organizacijo.

Praznovanje dneva republike

V ponedeljek, 28. novembra, je bila na hokejskem igrišču osrednja proslava dneva republike na Jesenicah. Pred začetkom hokejske tekme za alpski pokal med domačimi Jesenicami in Bolzanom je jeseniška godba odigrala nekaj koračnic, potem pa so se na ledu pojavila vsa moštva, ki jih imajo Jeseničani. Šest ekip v raznobarnih dresih je nudilo dokaj pestro sliko. Po državni himni je predsednik občinskega odbora SZDL Jesenice, tov. Pavle Lotrič v krajšem nagovoru pozdravil prisotne in jim čestital k dnevu republike. Še koračnica godbe in ekipe so zapustile drsališče. To je bila vsa proslava in verjetno žal res preskromna za Jesenice, čeprav so organizatorji zatrdili, da so se za tako obliko odločili zato, ker posebne proslave v gledališču »Tone Čufar« običajno niso bile dovolj obiskane.

Jesenice : Partizan 10:0

V sredo zvečer sta se na jeseniškem drsališču pomerila stara rivala Jesenice in Partizan, ki je letos po mnenju nekaterih poznavalcev te igre največji favorit za drugo mesto. Srečanje, ki sta ga pred okoli 1500 gledalci vodila Kaltenekar iz Ljubljane in Djordjević iz Beograda, se je končalo s prepričljivo zmago domačinov 10:0 (2:0, 4:0, 4:0).

Strelci za Jesenice: Klinar 3, F. Smolej 3, Tišler 2, B. Jan 2.

Igra ni bila posebno lepa in posebno v začetku dokaj ležerna. K temu je precej pripomogel tudi slab led, ki je oviral predvsem Jeseničane, saj niso mogli izkoristiti svojega tehničnega znanja. Partizan prav gotovo ni bil dorašel nasprotnik, tudi v takih pogojih ne. Lahko bi celo rekli, da po sinočnji igri nima dosti izgledov za osvojitev naslova vicešampiona. Igra je postala živahnjša po 15. minuti druge tretjine, pri rezultatu 5:0, ko so Beograjčani zamenjali prej dokaj slabega vratarja. Toda kljub temu se niso mogli upirati mnogo boljšim Jeseničanom, ki bi lahko zmagali še s precej višjim rezultatom, če bi izkoristili številne prilagoditve.

Sodnika sta zelo dobro opravila svojo nalogo, ki pa tudi ni bila težka, saj je bila tekma vseskozi zelo fair. Prvi del državnega prvenstva v hokeju na ledu bo končan že v sredo, 14. decembra. Zaradi tako natrpanega koledarja, posamezne ekipe tekmujejo skoraj vsak dan, prav gotovo državno prvenstvo ne bo prispevalo k nadaljnji kvalitetni rasti jugoslovanskega hokeja. Trdili bi lahko celo, da bi bilo bolj pametno, če bi bil

koledar tekem za državno prvenstvo širši, pa čeprav bi morali zaradi tega opustiti lani uvedeno tekmovanje za pokalnega prvaka Jugoslavije.

Ostali rezultati: Kranjska gora : OHK Beograd 15:1 (4:1, 6:0, 5:0), Kranjska gora : Medveščak 3:6 (2:1, 0:2, 1:3), Jesenice : OHK Beograd 26:1 (8:1, 10:0, 8:0), Kranjska gora : Crvena zvezda 11:1 (3:1, 4:0, 4:0). Po prvih štirih kolih prepričljivo vodijo Jeseničani.

P. K.

Šahovski turnir v počastitev dneva republike

V počastitev praznovanja dneva republike je naše društvo priredilo velik brzoturnir, na katerem je sodelovalo 23 igralcev. Turnir je bil zelo naporen, saj je moral vsak igralec odigrati po 22 partij.

Rezultati:

1. Kočevar, 2. Simčič, 3.-4. Pavlin in Kaše, 5.-6. Jan in Krajnik, 7.-8. Štrumbli in Pristov, 9. Krničar, 10. Čiuha. V nedeljo je bilo odigrano

II. kolo moškega prvenstva Slovenije in naše moštvo je ponovno gostovalo v Ljubljani in to proti moštvu ŠD Ljubljana. Kljub temu, da nam ni bila poznana moč nasprotnika, smo nastopili v najmočnejši postavi in si z visoko zmago verjetno že zagotovili 2. mesto.

Člani: Šiška — Vošpernik 0:1, Cizelj — Grošek 0:1, Petek — Čuderman remi, Vukotič — Kočevar 0:1, Musič — Roblek remi, Weixler — Saradjen 0:1.

mladinci: Kutin — Pavlin 0:1, Bohorč — Čiuha 1:0.

članice: Bogunič — Pongrac 0:1, Boh — Primožič 1:0.

Končni rezultat: 7:3 za ŠD Jesenice.

V nedeljo, 11. decembra pa bo na sporedu III. kolo, v katerem se bosta srečali moštvi ŠD Branika iz Maribora in ŠD Jesenice v šahovskih prostorih na Jesenicah. Že sedaj vabimo vse prijatelje te lepe igre, da si ogledajo to zanimivo srečanje, ki bo ob 10. uri dopoldan.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO »RADIO«

10. in 11. decembra jug. ital. barv. film POKOL V ČRNEM GOZDU, ob 17. in 19. uri.

12. decembra nemški film ZALJUBLJENI DETEKTIVI, ob 17. in 19. uri.

13. in 14. decembra ital. sovjetski film KORAKAJ ALI UMRI, ob 17. in 19.30 uri.

15. decembra ameriški barvni CS film OKO ZA OKO, ob 17. in 19. uri.

16. decembra angleški film KRIVA POT, ob 17. in 19. uri.

17. decembra švedski film MOJ DRAGI JOHN, ob 17. in 19. uri.

KINO »PLAVŽ«

10. in 11. decembra ital. sovjetski film KORAKAJ ALI UMRI, ob 17.30 in 20. uri.

12. in 13. decembra jugosl. ital. barvni film POKOL V ČRNEM GOZDU, ob 18. in 20. uri.

14. decembra nemški film ZALJUBLJENI DETEKTIVI, ob 18. in 20. uri.

15. in 16. decembra sovjetski barvni film KROTITELJICA TIGROV, ob 18. in 20. uri.

17. decembra francoski CS film VOZ, ob 18. in 20. uri.

KINO ŽIROVNICA

10. decembra nemški film KRONIKA UMORA.

11. decembra italijan. film MOŽJE NA KONGRESU.

14. decembra jugosl. italij. barvni film POKOL V ČRNEM GOZDU.

17. decembra italij. sovj. film KORAKAJ ALI UMRI.

KINO DOVJE

10. decembra italijan. film MOŽJE NA KONGRESU.

11. decembra nemški film KRONIKA UMORA.

15. decembra jugoslov. italijanski barvni film POKOL V ČRNEM GOZDU.

17. decembra sovj. barv. film KROTITELJICA TIGROV.

KINO KOROŠKA BELA

10. decembra sovj. barvni film KROTITELJICA TIGROV.

11. decembra amer. barvni CS film ZA LJUBEZEN ALI DENAR.

12. decembra italij. sovj. film KORAKAJ ALI UMRI.

17. decembra angleški film KRIVA POT.

KINO KRANJSKA GORA

10. decembra amer. barvni CS film ZA LJUBEZEN ALI DENAR.

11. decembra sovj. barvni film KROTITELJICA TIGROV.

15. decembra italij. sovj. film KORAKAJ ALI UMRI.

16. in 17. decembra jugos. italij. barvni film POKOL V ČRNEM GOZDU.

Bloudkova nagrada in plaketa za leto 1966 tudi na Jesenicah

Za dosežene uspehe je Izvršni odbor Zveze za telesno kulturo Slovenije podelil HOKEJ KLUBU JESENICE Bloudkovo nagrado, tov. Avgustu JELENU, članu upravnega odbora Športnega društva Jesenice pa za uspešno organizacijsko delo Bloudkovo plaketo.

Sklep o podelitvi Bloudkove nagrade za leto 1966. navajamo v celoti:

»Izvršni odbor Zveze za telesno kulturo Slovenije je na svoji seji, 21. novembra 1966. sklenil, da podeli za leto 1966

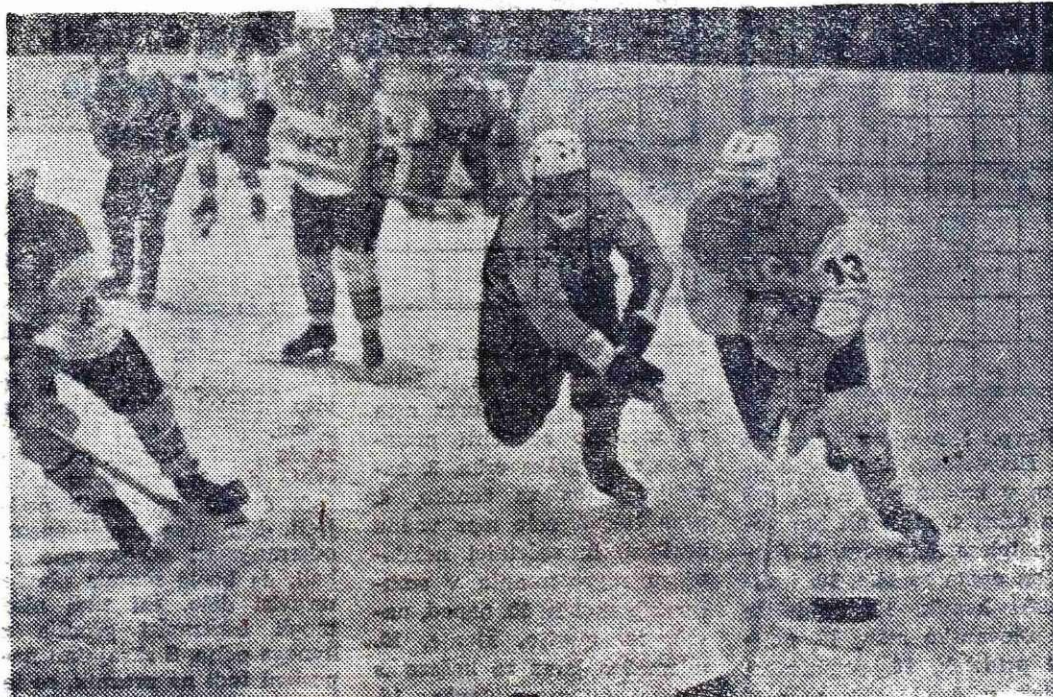
BLOUDKOVO NAGRADO
HOKEJSKEMU KLUBU JESENICE
za tekmovalne dosežke.
Utemeljitev:

Hokejski klub Jesenice je v sezoni 1965/66 že desetič zapored osvojil naslov državnega prvaka v hokeju na ledu in kot klub uveljavil jugoslovanski hokej na številnih mednarodnih tekmah. Veliko število članov kluba je igralo v državni reprezentanci, ki je predvsem po zaslugi Jeseničanov dosegla primerne uspehe in visoko uvrstitev na dosedanjih in še posebej letošnjem svetovnem prvenstvu v B skupini. S tekmovalnimi uspehi je klub dosegel na Jesenicah takšno prijubljenost, kakor malokatera osnovna organizacija v svoji ožji sredini. Po zaslugi Hokejskega kluba JESENICE so dobile Jesenice ob izdatni podpori Občinske skupščine in Železarne Jesenice prvo umetno drsališče v Jugoslaviji, kar je zaradi podaljšane sezone omogočilo klubu še večji in hitrejši kakovostni razvoj. Hokejski klub JESENICE je posvetil veliko skrb tudi razvoju hokeja v širino; vsako leto uvršča v svoje vrste nove desetine mladih, številne igralce, ki so prenehali igrati, je pritegnil k trenerskemu in sodniškemu delu in ustvaril močan kolektiv, ki ga odlikuje dobra organizacija in solidno strokovno delo.

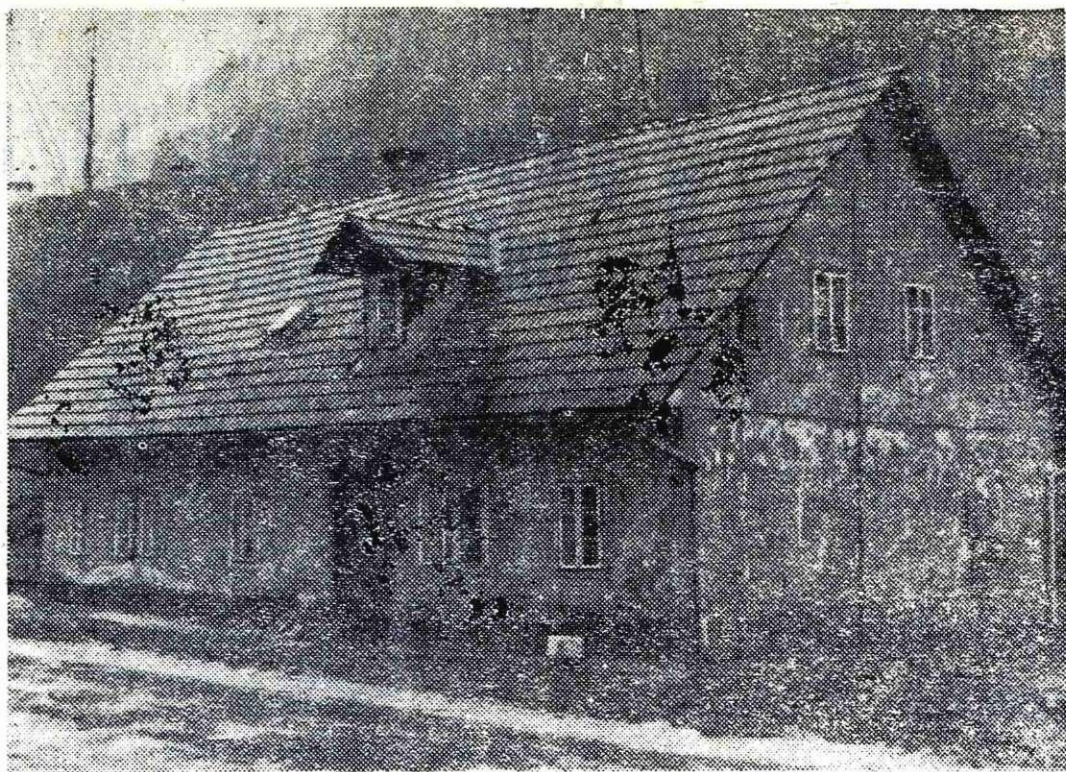
Predsednik:
Janez Zemljarič

Podelitev nagrade HOKEJ KLUBU JESENICE je dostojno priznanje za uspešno delo, prav tako pa tudi plaketa dolgoletnemu odborniku ŠPORTNEGA DRUŠTVA JESENICE, tov. Avgustu JELENU, ki je brez dvoma eden najstarejših, še vedno delovnih športnih delavcev na Jesenicah.

Obema naše iskrene čestitke!

V ponedeljek, 28. novembra, so se Jeseničani pomerili z Bolzanoni. V tekmi, ki je veljala za alpski pokal so zmagali Jeseničani s 13:2

V petek, 2. decembra zvečer je »Špornov« graben pobesnel. Med drugim je vdrl tudi v »Tratarjevo hišo«. Zalostno je to, da se nihče od odgovornih za to ni zmenil in so bili stanovalci popolnoma prepuščeni sami sebi pri reševanju svoje imovine

Uganjarski KOTIČEK

KRIZANKA
STEVILKA 2

Vod.: 1. dragulj zelene barve, 7. različna samoglasnika, 8. slonovi čekani, 9. ribja koščica, 11. barva kože, 12. gora v Grčiji, s številnimi samostani, 14. pritrdilnica, 15. brenkalni instrument, 17. krajše literarno delo, 19. znak za radij, 20. sveti bik pri starih Egipčanih, 21. časomer, 23. okrajšava za »akademsko športno društvo«, 24. zimska padavina, 26. dalmatinska vprašalnica, 27. truplo, mrhovina.

Navp.: 1. mesto z železarno na Hrvaškem, 2. delovna enota v naši železarni, 3. grška črka, 4. slika ali kip golega telesa, 5. teater, 6. fizikalna enota za silo, 10. italijanski komik, 13. najdaljša jugoslovanska reka, 16. poljski pridelek, 18. domačinski vojak v Afriki, 19. zunanji minister ZDA, 22. starogrški ljudski pevec, 25. znak za galij.

KRIZANKA
STEVILKA 3

Vod.: 1. naš izdelek, ki ga proizvajamo iz žice, 7. vinjski cvet, 8. trgovski popust, 9. pristanišče v Izraelu, 11. kratica za avtonomno pokrajino, 13. avtomobilska oznaka Sarajeva, 14. zver, 17. enota hoje, 19. večja posoda za hranjenje živali, 20. popačenka za kozarček.

Navp.: 1. industrijsko dvigalo, kakršnih je v naši železarni veliko in si brez njih ne moremo zamisliti proizvodnje, 2. grška črka, 3. zaničljiv izraz za žensko, 4. prav tak, 5. zelo lepa vodna cvetlica, 6. začetnici nekdanjega reprezentanta v smučarskih skokih, 10. napad, naval, 12. morija, klanje, 15. udomačen izraz za košaro, s katero zasipajo plavže, 16. simbol krščanstva, 18. grška boginja nesreče, 19. okrajšava za utežno enoto.

Gledališče

Sobota, 10. 12. ob 19.30 uri:
KONCERT NARODNIH IN UMETNIH PESMI akademškega pevskega zborja iz Ljubljane.

Torek, 13. 12. ob 19.30 uri:
KONCERT PEVSKEGA ZBORA SREDNJEŠOLCEV Z JESENIC IN IZ KRANJA.

Sreda, 14. 12. ob 17. uri: A. Novačan: HERMAN CELJSKI — za osnovno šolo »Tone Čufar« Jesenice.

Četrtek, 15. 12. ob 15.30 uri:
R. Rolt: ČLOVEK ZA VSE CASE — gostovanje drame SNG iz Ljubljane — za šole, ob 19.30 uri za IZVEN.

Sobota, 17. 12. ob 19.30 uri:
A. Novačan: HERMAN CELJSKI — za abonma SOBOTA in IZVEN.

Vstopnice za vse predstave lahko rezervirate po telefonu 82-200 ali pri prodajalci v gledališki blagajni.

Sneg ogrožal proizvodnjo plavžev

Na praznik dneva republike je jutraj še sijalo sonce. Kmalu pa so se zgostili oblaki in začel je padati sneg. Kmalu je zapadlo veliko snega, da je prišlo na ozkotnih progah do prvih ovir. Tudi na haldi niso mogli razkladati grodlja. Največ težav je bilo zaradi odstranjevanja snega. Številni naši sodelavci so že pred prazniki odšli na svoje domove in prav tako tudi delavci gradbenih podjetij. Ker niso mogli sproti odstranjevati snega, smo se bali, da bosta morala plavža ustaviti delo, saj tudi niso mogli odstraniti grodlja z livnega polja. S skrajnimi naposleni tudi na praznik, so le uspeli pravočasno pripeljati vozove in naložiti grodelj, plavža pa sta nadaljevala s proizvodnjo.

ŽELEZARSKI GLOBUS

AVSTRALIJA. V Zahodni Avstraliji so odkrili velika nahajališča nikljeve rude. Raziskave so pokazale, da vsebuje ruda na tem nahajališču med 5 in 12 % niklja.

JAPONSKA. V japonski železarni Tsurumi Iron Works, ki pripada družbi Nippon Kokan K. K., so dosegli japonski rekord v vzdržnosti obzidave LD konvertorja in sicer 882 šaržev. Tako visoko vzdržnost je omogočila vrsta ukrepov, ki so jih na tem področju izvedli v tej železarni. Med te spadajo izpopolnitve pri pihanju kisika, hitrejša dolivanje raztaljenega grodlja in uporaba posebne naprave za brizganje ognjevzdržne mase na steno konvertorja med obratovanjem.

JUŽNOAFRISKA UNIJA. V oktobru letošnjega leta so v železarni »Southern Cross Steel Co.« proizvedli prvo nerjavečo pločevino v tej državi. Računajo, da jo bodo prihodnje leto proizvedli okoli 10.000 ton, medtem ko bodo do leta 1971 dvignili njeno proizvodnjo na 25.000 ton letno.

JUŽNA KOREJA. Južnokorejska železarna v Inchonu proizvaja danes okoli 70.000 ton surovega jekla letno. S pomočjo dveh zahodnonemških podjetij bodo proizvod-

no zmogljivost obstoječih SM peči, ob intenzivni uporabi kisika, povečali na 120 tisoč ton letno že v letu 1968. Istočasno bodo zgradili tudi napravo za proizvodnjo železne gobe z naknadno redukcijo v električni peči.

VELIKA BRITANIJA. V britanski železarni »Ebw Vale Works« družbe »Richard Thomas and Baldwins Ltd.« bodo postavili novo napravo za proizvodnjo pocinkane pločevine. Naprava bo lahko proizvajala 4.000 ton pločevine na teden. Veljala bo preko 4 milijone funtov šterlingov in bo pričela obratovati v letu 1968. Glavni vzrok za gradnjo te naprave je vedno večja poraba pocinkane pločevine v avtomobilski industriji. V ZDA porabijo danes v povprečju pri izdelavi enega avtomobila okoli 100 kg pocinkane pločevine.

ZDA — V Clevelandu sta pričela v železarni družbe »Republic Steel Corp.« obratovati dva nova 220-tonska LD konvertorja z elektronsko kontrolo procesa. S proizvodnjo surovega jekla v teh dveh kisikovih konvertorjih bodo nadomestili 15 SM peči v jeklarni št. 1 te železarne, ki so jo ustavili. Za izgradnjo celotne kisikove jeklarne so porabili 100 milijonov dolarjev.

Raziskovalna dejavnost v ZDA in Evropi

V ZDA porabijo za raziskovalno in razvojno dejavnost štirikrat toliko finančnih sredstev kot v Belgiji, Franciji, Nizozemski, Zahodni Nemčiji in Veliki Britaniji skupaj. Podatki tudi kažejo,

da porabijo v ZDA za te namene 2,5 krat več kot vse evropske države.

Pomanjkanje strokovnih kadrov je v Evropi na področju raziskovalnega dela eden največjih problemov. V letu 1962 je bilo v ZDA zaposlenih 6,2 oseb na raziskovalnem delu in razvoju na 1000 prebivalcev. V Veliki Britaniji je bila ta številka 4,0, na Nizozemskem 2,8, v Zahodni Nemčiji 2,6, v Franciji 2,4 in v Belgiji 2,3. Iz teh števil je razvidno, da bo treba v prihodnje v Evropi posvetiti znatno več pozornosti raziskovalnemu delu ter za to potrebnim kadrom.

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše ljube mame

MARIJE PANCUR

roj. Jerovšek

se zahvaljujemo vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeni poslednji poti.

Prisrčno se zahvaljujemo primariju dr. Brandstetterju, ške bolnišnice, kakor tudi zdravnikom in osebju jesenidra. Marčiču, dr. Sajevcu in drugim za lajšanje bolečin.

Posebno zahvalo smo dolžni osebju menze SGP »Sava«, sosedom in vsem posameznikom za podarjeno cvetje. Prav tako se lepo zahvaljujemo tudi organizacijam SZDL in ZB, govornicam za ganljive besede, pevcem in godbi.

Vsem še enkrat najlepša hvala.

Družine Pancur, Trojar, Arh in Rožič

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarnja, železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenjski tisk«